

F ö r f ö k

till en

Finsk Grammatika,

framställande

en enda Declination och en enda Conjugation.

Jemte tvenne Bihang.

Af

M. W. Wikström,

Predikant.

Imprimatur *I. M. af Tengström.*

WASA, 1832.

Tryckt hos C. A. LONDICER.

B. L.

Närvarande arbete, föranledt af Finska Språkets införande såsom ett läroämne i den af visfa Ståndspersoner i Wasa Stad ingångna Elementar-Skole-Asfociationen, är företaget i afsigt att genom närmare uppmärksamhet på Finska ordböjningar utröna om icke till lättande af detta viktiga språks kannedom, endast en Declination och Conjugation borde antagas.

Wasa den 6 November 1832.

M. W. W.

I. Bokstafslåran.

Bokstafver (åäniffleet) i Finskan äro 27.

a b* c* d* e f* g* h i j k l
m n o p q* r s t u v x*
y z* å ö.

Af dem äro a e i o u y å ö vocaler, de öfriga äro consonanter. Det öfriga af Bokstafslåran förekommer på sitt ställe.

*) t. f. q. r. s. äro, i afseende å egenteliga Finska ord, en onödigg införsel. Samma gäller om b. g. och d. De infördes i finskan i ställe för p. l. t. för att i Svensk Orthografie återgifva finska ord. t. ex. lam-
baan återgaf bättre än lampaan (efter Svenska uttalet t. ex. en lampa) det finska lam-paan. al-
da återgaf bättre än alta (uttaladt såsom att sal-
ta) finska ordet alsta. Sanga återgaf finska ordet
sanka bättre än sanka (efter Svenska uttalet, t. ex.
i sanka ställen.) I sådane fall, der d med t
icke kan ersättas, är det en införsel, som efter de
flestas mening bör behållas, t. ex. westi weden, (chu-
ru Högfinnar säga ween.)

Det finska e vicarierar icke såsom det Svenska e
för å, utan uttalas alltid med sitt flumna ljud, lika-
som i Svenska ordet: bete; teitå och tåitå ljuda olika.
ö uttalas såsom å i Svenskan, u såsom o i omogen
n. ex. opetus läses åpet o s.

II. Ordlåran (Etymologi.)

Af ord finnas följande arter (*partes orationis*). 1. *Nomen Substantivum*: hvad någonting är. t. ex. en människa, ett träd, ett fel. 2. *Nomen Adjectivum*: hurudant någonting är. t. ex. lård, högt, fint. 3. *Nomen Numerale*: räkneord t. ex. en, två: den första den andra. 4. *Pronomen*: persons ord. t. ex. jag, du, han. 5. *Verbum*: hvad man säges göra. t. ex. läsa, växa, flinta: Alla dessa ordarter böjas, d. å. hafva nu en nu en annan ändelse, hvilka hos nomina och pronomina kallas *Casus*; hos verba kallas de *Personer*. 6. *Adverbia*: bestämnings ord. t. ex. nu, hit, här, och 7. *Positionord*: (vanligen präpositioner kallade) som antyda i hvilket läge eller förhållande man är till något: t. ex. på, under, vid. äro hos Finnar i vissa *Casus* böjelige. 8. *Conjunctioner*: som höpbinda sårkildta meningar. t. ex. om, så, ty, derföre, och 9. *Interjectioner*: *Affects* ord. t. ex. ve! hahah! O! Eja! åjah! Dessa äro i Finnskan likatom i andra språk oböjelige.

I Finnskan äro casual och personal ändelserna enahanda för alla ord, hvarföre endast ett sätt att böja genom *Casus* (*declination*); äfvensom ett sätt att böja genom personer (*conjugation*) här antages. Den delen af ordet som föregår ändel-

ferna, kallas här Rot och dels sista bokstaf, vid hvilken en ändelsferna fästas, må heta Fäste. Nominativus och Genitivus hos Nomina; Infinitivus och första person präf. ind. hos verba, uppgitva roten sådan den i de öfriga böjningar förekommer, hvarföre desse måste vara gifna, innan någon declination eller conjugation kan för sig gå.

Icke nog att rotens alla bokstäfver, hufvudsakligen den sista eller fästet, måste i-hogkommas under declineringen eller conjugeringen; Man måste ålven märka: om i roten förekomma, 1. antingen endast hårda vocaler (a o u), såsom i Jumala; eller 2. hårda jemte medel vocaler (e i) t. ex. i taiwas; ty då behållas hårda vocalerne a o u der de i ändelserna förekomma. Men om i roten finnes 1. antingen endast veka vocaler (å ö y) t. ex. i kånå; eller 2. veka jemte medel vocaler t. ex. i pettåjå eller 3. endast medel vocaler t. ex. i veri; så förvandlas hårda vocaler a o u öfverallt der de i ändelserna förekomma, till sina motsvarande veka: a till å, o till ö, u till y, t. ex. Karhusta - sa - lla men pettåjåstä - si - llä. Sanokoon - koot men kånkoon - koot.*)

*) Samma regel om hårda och veka vocaler gäller om anhangs pronomer och anhangs partiklar här nedan.

a. *Nomina.*

Nominativus, deraf en del **Casus** bildas medelst ändelsernas fästande vid dess sista bokstav (vocal eller consonant), och **Genitivus**, deri rotfästet finnes, då ändelsen *n* bortkastas, måste vara gifna *)

*) Ord på en vocal bilda väl egentligen **Gen.** från **nom.**, så att ändelsen *n* hänges efteråt; men äfven bland dem är i consonant digra rötter en sådan förvandling, att den med inga regler kan bestämmas: t. ex. må anföras följande: *Hattu* har *hatun*; *pappi* har *pappi*; *Kieli* har *Kielen*; *mäki* *mäen*; *käsi* *käden*; *Kansi* *Kannen*; *jälki* *jälje*; *härkä* *härän*; *pelto* *pellon*; exempel af ord på en consonant: *Sytär* *tyttären*; *firmes* har *firmeen*; *teräs* *teräsen*; *vahuus* *vahuden*; *formus* *formusen*; *särvin* *särvinen*; *wenet* *wenen*; *wiawoin* *wiawoinen*; *seiwäs* *seiwäsen*; *aidas* *aidsen*; *jäänyt* *jään*.

Not. 1. Endast **Nominativus** och **Genitivus** äro här classiska termer, De öfrige casus, ordnade här efter formationen, benämnas efter sielfva ändelsen, såsom: *Accasus*, *Uccasus*, *Uccasus* etc. De föregås i paradigma af en försvenskning, vald att uttrycka det begrepp som vid dem skall fästas. Se **Syntaxis**.

Not. 2. Af hvarie **Nomen** kan bildas ett adverbium på *in*, som betyder: på hvad sätt. t. ex. *formin*: med fingrarna. *Kynsin* *hampain*: med händer och tänder. *öin* *pöin*: dag och natt. Detta adverbium har under olika benämningar såsom casus blifvit upptagen dels i **Sing.** och **pluralis**, dels endast i **pluralis**.

Allmänna Anmärkningar.

Plurala ändelsernas gemensamma begyn-
nelse bokstaf vocalen *i*, har på fästet föl-
jande verkan: 1. tre vocaler få icke sam-
manstöta, hvarföre ett dubbelt fäste förkor-
tas. t. ex. *lampaan*: *lampaille* icke *lampaa-
ille*. *)

2. *a* bytes till *o*, börjandes från *Uecasus*, i
tvåstafvige ord, hvilkas förste stafvelse be-
ljudes af *a. e. i.* eller åtminstone af distonger
som börjas med *a. e. i.* t. ex. *kanan*, *melan*,
pihan; *kauran*, *peuran*, *piufan*. hafva *kano-
ille*, *meloille*, *pihoille*, *kauroille*, *peuroille*,
piufoille. andra tvåstafviga ord bortkasta det-
ta *a.* t. ex. *fotkan*, *foiran*, *fuman*, *nuijan*:
fotkille, *foirille*, *fuwille*, *nuijille*. Kanke
för att skiljas ifrån *puoli* och *suoli* har *pu-
ola* och *suola*: *puoloille*, *suoloille*. Flerstaf-
viga ord bortkasta *a.* t. ex. *Jumalille*,
auttajille af *Jumala*, *auttaja*; *Enuru* bru-
ket deraf varierar med bytandet till *o*, t. ex.
auttajoille.

3. *i* kastas bort hos hög-finnar. hos kust-
finnar bytes till *e.* t. ex. *pappi*, *papin*: *pap-
ille* och *papeille*: äfvensom *e* alltid bortkastas.

4. *ä* bytes till *ö* börjandes från *Uecasus*
i flerstafviga ord om den föregående stafvel-
sen beljudes af *i* eller *y.* t. ex. *kyntylän*,
kyntylöille, *näfiän*, *fiöille*. annars kastas *ä* bort.

*) Enitativige ord, såsom allsammans vocal-digra,
bortkasta sin första vocal: t. ex. *yö*: *öille*. *suu*: *so-
ille*; *tie*: *teille*.

Declination.

Singularis (En)

Nom. (Accus.)	Karhu	Björn
Gen. (Accus.)	Karhun	Björnens
åt	Karhulle (llen)	åt Björn
1. å 2. med	Karhulla	med Björn
1. ifrån 2. af	Karhulta	af Björn
inuti	Karhufa (sfa)	uti Björn
inifrån	Karhusta	utur Björn
saknad	Karhuta	utan Björn
förvandlas till	Karhufsi	till Björn
förvandlad till	Karhuna	Björn
hvar	Karhuun [*] (hun) [*]	in i Björn
endels	Karhua [*] (u) [*]	Björn

Pluralis (flere)

Nom. (Accus.)	Karhut	Björnar
Gen. (Accus.)	Karhuin (ien. itten)	Björnars
åt	Karhulle (llen)	åt Björnar
1. å 2. med	Karhuilla	med Björnar
1. ifrån 2. af	Karhuilta	af Björnar
inuti	Karhuifa (iffa)	uti Björnar
inifrån	Karhuista	utur Björnar
saknad	Karhuita	utan Björnar
förvandlas till	Karhufsi	till Björnar
förvandlad till	Karhuina	Björnar
hvar	Karhuin (ihin)	in i Björnar
endels	Karhuja	Björnar

Not. 1. De inom parentes slutna ändelser äro dialects skilnader. Tecknet * betyder en fördubbling af fästet.

Anmärkningar

till ord med olika rot, i Nom. och Gen.

Singularis.

Casual ändelserna:

1. *lle, lla, lta, sa, sta, ta, ksi*, fogas efter fästet i Genitivus.

2. *na* och **n* efter fästet i Genitivus t. ex. *lammas, lampaan*: *lampaana, lampaan*. Så vida dock **ncasus* icke skulle åtkiljas af genitivus i ord som redan i genit. hafva rotfästet fördubbladt; så har *ncalus* rättast *leen* (sehen) t. ex. *lampaaseen*.*)

I ord på en vocal äro rotconsonanterna nominativiska, hvarvid ett *s* som i Genetivus öfvergått till en annan consonant, är ombytt till t. *pelto, pelton*: *peltona, peltoon*. *warssi, warren*: *wartena, warteen*.

3. *a* eller *ta*. Valet af dessa likabetydande ändelser är det svåraste. Ord på en consonant hafva *ta* fogadt till Nominat. (i ord på *nen*, till deras ursprungliga Nom. på *s*: *ihminen, ihmistä*. Flerstavige ord på en vocal hafva både *ta* och *a*, den led-

*) I ord på *uus* (yys), i hvilka nominat. *s* i Gen. öfvergått till *b*, eller efter högfinskan bortkastats; återkommer *s* i *na* och **ncasus* ombytt till t. t. ex. *pahus pahuden*: *pahutena pahuteen* icke *pahubena pahudeen*. Samma *s* öfvergår till t. äfven framför *ta* ändelsen, i *acasus*. t. ex. *pahutta* icke *pahusen*.

vare en förkortning af det förra, t. ex. *Jumalata* och *Jumalaa*. Tvåstafvige ord på en vocal, som förblifver ett oföränderligt fäste, hafva *a* fogadt till *Nomin.* t. ex. *Karhua*. Tvåstafvige ord på en vocal som är ett föränderligt fäste (ord på *i-en*), hafva, om roten är vocal-diger eller har *s* i ändan, *ta* utan fäste; t. ex. *fieli*, *fielen*: *fieltä*. (*s* som i genit. öfvergått till en annan consonant är här ombytt till *t*. t. ex. *warfi*, *warren*: *wartta*.) Consonantdigra och hårda consonanter (*f p w*) i ändan ågande rötter kunna icke sålunda med *ta* sammanstöta, utan hafva *a* med genitiviskt fäste t. ex. *putki*, *putken*: *putkes*. *owi*, *owen*: *owea*. Enstafvige ord såsom alletammans varande vocal digra, hafva *ta* t. ex. *puu*, *puuta*. *pää*, *päätä*. Alldeles afvikande äro *lapsi*, *lapsen*: *lasta*. *weitsi*, *weitsen*: *weistä*.

Pluralis.

1. *t*. fogas efter Genit. fäste.
2. *in*. i ord på en vocal, till *Nom.* i ord på en consonant till Genit. fäste. *)
3. *ille*, *illa*, *ilta*. *isa*, *ista*, *ita* och *iksi* hafva samma formation, som motsvaran-

*) Af *ta-ändelsen* i *acasus* formeras alltid en ytterligare Genit. plnr. på *ten*. t. ex. *hammas hammasen* har, utom *hampain* (*hampainen hampaitten*) *hammasien*.

de casus i Singul.

ina och *iin*: äfven samma formation som i Singul. *iin* heter *isiin* i ord som i Sing. hade *seen* för att af Gen. åtskiljas. t. ex. *lampaisiin*.

4. *ia*, i ord på en vocal till Nom. i hvilket fall det heter *ja*; i ord på en consonant till Genetivi fäste, då det, äfvensom i flerstaviga ord på en vocal, egentligen heter *ita*.

Adjectiva.

Hafva i Finlänkan inga särkilda ändelser för genus. Utom sjelfva grund adjectivum (positivus) finnes en högre grad (comparativus) och en den högsta grad (superlativus). Comparativus formeras sålunda att *mpi* (genit. *mmän*) fogas till Genetivi fäste i positivus t. ex. *Itasas*, *rakkaan*: *rakkaampi*. genit. *rakkaamman*. a och å, såsom ofördubblade fästen, öfvergå till e. t. ex. *wanhan*: *wanhempi*. *sywän*: *sywempi*.

Superlativus formeras sålunda, att *in* fogas till genit. fäste, hvilket, i händelse af dubbelt, förkortas. t. ex. *Itasas*, *rak-*

kaan: *rakkain* ej *rakkaain*. Fåsten *a*, *å*. som i comparativus byttes till *e*, försvinna här framför vocalen *i*. t. ex. *wanhan*: *wanhin* ej *wanhain*. Genit. af Supperlat. är *imman*: *rakkaimman*, *wanhimman*.*)

Irregulariter compareras.

<i>pajo</i> ,	<i>enämpi</i> ,	<i>enin</i> ,
<i>usia</i>)	<i>usiampi</i> ,	<i>usin</i> ,
<i>moni</i>)		
<i>pitkä</i> ,	<i>pitempi</i> ,	<i>pisin</i> ,

Räkneord.

Huru många? (cardinalia)		Huru mångte? (ordinalia)	
Nom.	Gen.	Nom.	Gen.
(<i>ens</i>) <i>yksi</i>	<i>yhden</i> 1.	<i>ensimmäinen</i>	- <i>sen</i>
(<i>tois</i>) <i>kaksi</i>	<i>kahden</i> 2.	<i>toinen</i>	<i>toisen</i>
<i>kolme</i>	<i>kolmen</i> 3.	<i>kolmas</i>	- <i>männeen</i>
<i>neljä</i>	<i>neljän</i> 4.	<i>neljäs</i>	- <i>jänneen</i>
<i>viisi</i>	<i>viiden</i> 5.	<i>viides</i>	- <i>denneen</i>
<i>kuusi</i>	<i>kuuden</i> 6.	<i>kuudes</i>	- <i>denneen</i>
	<i>seitsemän</i> 7.	<i>seitsemäs</i>	- <i>männeen</i>
	<i>kahdeksan</i> 8.	<i>kahdeksäs</i>	- <i>sanneen</i>
	<i>yhdeksän</i> 9.	<i>yhdeksäs</i>	- <i>sänneen</i>
	<i>kymmenen</i> 10.	<i>kymmenes</i>	- <i>nenneen</i>
<i>yksi</i>)		11. <i>yksi</i>)	
<i>kaksi</i>)	<i>toista</i> (<i>kymmestä</i>)	12. <i>kaksi</i>)	<i>toista</i> <i>kymmenes</i>
<i>kolme</i>)		13. <i>kolme</i>)	
m. m.		m. m.	

*) Adjectiva af alla grader declineras såsom Substantiva.

fyrti fymmentå 20.	fakfi fymmenes	-ennee
yksi)	21. yksi)	
fakfi) kolmatta (fymmentå)	22. fakfi) kolmatta fymmenes	
kolme)	23. kolme)	-ennee
kolme fymmentå 30.	kolme fymmenes	-ennee
yksi)	31. yksi)	
fakfi) neljåttå (fymmentå)	32. fakfi) neljåttå fymmenes	
kolme)	33. kolme)	-ennee
neljå fymmentå 40.	neljå fymmenes	-ennee
yksi viidetta (fymmentå)	41. yksi viidetta fymmenes	-ennee
viisi fymmentå 50.	viisi fymmenes	-ennee
yksi kuudetta (fymmentå)	51. yksi kuudetta fymmenes	-ennee
kuusi fymmentå 60.	kuusi fymmenes	-ennee
yksi seitsemåttå (fymmentå)	61. yksi seitsemåttå fymmenes	-ennee
seitsemån fymmentå 70.	seitsemån fymmenes	-ennee
yksi kahdeksatta (fymmentå)	71. yksi kahdeksatta fymmenes	-ennee
kahdeksan fymmentå 80.	kahdeksan fymmenes	-ennee
yksi yhdeksåttå (fymmentå)	81. yksi yhdeksåttå fymmenes	-ennee
yhdeksån fymmentå 90.	yhdeksån fymmenes	-ennee
yksi fymmenettä (fymmentå)	91. yksi fymmenettä fym-	
	menes -ennee	
sata 100.	sadas	-danne
tuhane 1000.	tuhannes	-eunee
miljona -nan 1000000.	miljonas	-annee

Råkneord declineras likasom andra Nomina, undantagande att *ta*-casus omikapar Nom. sista conson. s. till t. såsom kolmas, kolmatta ej kolmašta. Härvid märkes att

cardin. bestående af flera ord böja den första och den sista. t. ex. fyrä kymmentä kahden kymmenen. kahdelle kymmenelle. den medlerste blir i alla casus lika, (äfven om den sista per ollipsin utelemnas) t. ex. yksi toista kymmentä. yhden toista kymmenen. yhdelle toista kymmenelle. eller yksi toista. yhden toista, yhdelle toista. Ordinalia böja blott den sista. t. ex. yksi kymmenettä kymmenes. yksi kymmenettä kymmenenneen. yksi kymmenettä kymmenenneelle.

b. P r o n o m i n a.

Singularis.

	Iag	Du	Han	Den här	Den der	Den det
Nom.	Minä	Sinä	Hän	Tämä	Tuo	Se
Gen.	Minun	Sinun	Hänen	Tämän	Tuon	Sen
lle	Minulle	Sinulle	Hänelle	Tälle	Tuolle	Sille
lla 2.	Minulla	Sinulla	Hänellä	Tällä	Tuolla	Sillä
lta 2.	Minulta	Sinulta	Häneltä	Tältä	Tuolta	Siltä
sa	Minusa	Sinusa	Hänesä	Täsä	Tuosä	Siinä
sta	Minusta	Sinusta	Hänestä	Tästä	Tuosta	Siitä
ta	Minuta	Sinuta	Hänetä	Tätä	Tuota	Sitä
kfi	Minuksi	Sinuksi	Häneksi	Täkfi	Tuokfi	Sikfi
na	Minuna	Sinuna	Hänenä	Tänä	Tuona	Sinä
*n	Minun	Sinun	Hänen	Tähän	Tuohon	Siihen
a	Minua	Sinua	Häntä	Tätä	Tuota	Sitä

Pluralis.

	Vi	I	De	De här	De der	Desse
Nom.	Me	Te	Se	Mämät	Muot	Met
Gen.	Meidån	Teidån	Heidån	Måiden	Moiden	Miiden
ille	Meille	Teille	Heille	Måille	Moille	Miille
illa 2.	Meillä	Teillä	Heillä	Mäillä	Moilla	Miillä
ilta 2.	Meiltä	Teiltä	Heiltä	Mäiltä	Moilta	Miiltä
isa	Meisä	Teisä	Heisä	Mäisä	Moisa	Miisä
ista	Meistä	Teistä	Heistä	Mäistä	Moista	Miistä
ita	Meitä	Teitä	Heitä	Mäitä	Moita	Miitä
iksi	Meiksi	Teiksi	Heiksi	Mäiksi	Moiksi	Miiksi
ina	Meinä	Teinä	Heinä	Mäinä	Moina	Miinä
iin	Meihin	Teihin	Heihin	Mäihin	Moihin	Miihin
ita	Meitä	Teitä	Heitä	Mäitä	Moita	Miitä

Af obrukliga pronomina jo. mi. tu. ten. med efterhängnings stafvelserne ka (kan med nekningensordet ei förut); samt sålunda att jo med tu sammanfättes, uppkomma följande sammanfatta pronomina, hvilkas casus äfven utan desse efterhängnings partiklar äro brukliga, såsom i parenthesis här nedan utvisas.

Singularis.

	Som	Hvilken	Hvem	Hvem	Någon
Nom.	Joka	Minå	Kuka	Kenå	Jokul
Gen.	Jonå	Minå	Kunå	Kenå (å)	Jonkun
ille	Jolle (å)	Mille (å)	Kulle (å)	Kenelle (å)	Jolle kulle
illa 2.	Jolla (å)	Millå (å)	Kulla (å)	Kenellå (å)	Jolla kulla
ilta 2.	Jolta (å)	Miltå (å)	Kulta (å)	Keneltå (å)	Jolta kulta

fa Josa (fa) Misá (fá) Kusa (fa) Kenesá (hi) Josa kusa
 sta Josta (fa) Mista (fá) Kusta (fa) Kenesta (fá) Josta kusta
 ta Jota (fa) Mitá (fá) Kuta (fa) Keta (fá) Jota kuta
 ksi Joksi (fa) Miksi (fá) Kuksi (fa) Keneksi (fá) Joksi kuksi
 na Jona (fa) Miná (fá) Kuna (fa) Kená (fá) Jona kuna
 *n Johon (fa) Mihin (fá) Kubun (fa) Keneen (fá) Johon kuhnun
 ta. a. Joto (fa) Mitá (fá) Kuta (fa) Keta (fá) Jota kuta

Pluralis.

Nom. Jot fa Mit fá Kut fa Ket fá Jot kus
 G. Joiden fa Miden fá Kniden (fa) Keiden (fá) Joiden kniden
 lle Joille (fa) Mille (fá) Kulle (fa) Keille (fá) Joille kulle
 lla 2. Joilla (fa) Milla (fá) Kulla (fa) Keilla (fá) Joilla kulla
 lta 2. Joilta (fa) Miltá (fá) Kuiltá (fa) Keiltá (fá) Joilta kuiltá
 fa Joisa (fa) Misá (fá) Kuisa (fa) Keisá (fá) Joisa kuisa
 sta Joista (fa) Mista (fá) Kuista (fa) Keista (fá) Joista kuista
 ta Joita (fa) Mitá (fá) Kuita (fa) Keita (fá) Joita kuita
 ksi Joiksi (fa) Miksi (fá) Kuiksi (fa) Keiksi (fá) Joiksi kuiksi
 na Joina (fa) Miná (fá) Kuina (fa) Keina (fá) Joina kuina
 *n Joihin (fa) Mihin (fá) Kuihin (fa) Keihin (fá) Joihin kuihin
 ta (a) Joita (fa) Mitá (fá) Kuita (fa) Keita (fá) Joita kuita

Miskaán. kufaan. kenskaán, hvilka med
 nekningsordet ei förut betyda ingen, ku-
 fin: hvar och en; och jofin: hvem som helst;
 äfvensom jompi (fa) och kumpi (fa) betydande
 bägge: hvilka endera; böja deslikes en-
 dast sina förra delar mi. ku. ken. jo. jom-
 pi. kumpi. r. ex. genit. miskaán. kufaan.
 kenskaán. kufin. jofin. jomman (fa) kum-
 man (fa). Dat. millekaán. kullekaan. kenelle.

kään. kullekin. jollekin. jommalle(ka). kum-
malle(ka) m. m. jompi tillsammans med kum-
pi betyder: hvilkendera som helst; och
böja bägge orden.

Joka (en förkortning af adjectivum joi-
tainen, hvar och en), är oböjelig: t. ex.
joka mies. joka miehen, joka miehelle m. m.
Likalå: koko. (kokonainen, hela). Itte. (itse.)
sjelf; är i förening med ett annat ord oböje-
ligt t. ex. Itte Jumala. Itte Jumalan. An-
nors böjes det och har då mestendels efter
sig ett anhangs pronomem.

Anhangs pronomina (Suffixa).

Som äro oböjliga och för sig sjelf in-
tet betydande stafveller; men hängde efter
casual ändelser, betyda de som följer:

Singul. ni. min, mina. si. (s.) din, dina. nsa. sin, sina.
Plural. mme. vår, våra. nne. eder, edra. nsa. sin, sina.

*nsä efter veka eller medelvocaler i roten.

Till det från Nomina. härstammande adverbium in fo-
gas anhangs pron. förmedelst en mellankommande
vocal t. ex. sermin: sermin-e-ni. yfsin: yfsin-ä-ni till
Infinitiver och till Positions ord fogas anh. pronom-
mina, på sätt som till nomina t. ex. Sanoisani. Sa-
noakseni. päällä-ni. luokseni.

De hafva dock på casual ändelser följande verkan. 1. *n* bortkastas t. ex. lampaan gen. af lammas har lampaa-ni ej lampaan-ni. Fotiin, *ncasus* af Foti har Fotii-ni, Fotii-si m. m. 2. *i* bytes till *e*. fieli har fiela-ni icke fieli-ni. ystawákfi har ystawákse-ni. Om ord med olika rotconsonanter märkas 1. att ett *s*, som i gen. ombytes till en annan consonant eller alldeles försvinner, här framför nämnde *e*. ombytes till *t* t. ex. kási: káden har káte-ni. 2. att i ord på en vocal Gen. Sing. och Nom. plur. äro lika med Nom. Sing. t. ex. pelto, pelto:n: har pelto-ni i alla dessa tre casus; och att i ord på en consonant Nom. Singul. och Nom. plur. äro lika med Gen. Singul. lammas lampaan: har lampaa-ni i alla dessa tre casus.

c. *Verbum.*

Har i Finlän tvänne former 1. *personal form* som angifver handlingen med dess upphof t. ex. Sanon jag säger. Sanot du säger. 2. *Impersonal form* som angifver handlingen men icke upphofvet. t. ex.

Sanotaan man säger.*) Bägge desfa former kunna förekomma på fem olika sätt (*modus*). 1. på ett ovillkorligt sätt (*Indicativus*). t. ex: *Sanon* sinun mieheffi jag kallar dig för karl. 2. på ett villkorligt sätt (*con-junctivus*). t. ex, jos sinun sanonen mieheffi, niin walehtelen. om jag kallar dig för karl, så ljuger jag. 3. på ett befallande, medgifvande eller önskande sätt (*Imperativus*) t. ex. *Sano!* låg! 4. på ett Substantivisk sätt (*In-finitivus*.) t. ex. *Sanoa* att låga, lågandet; (hit hör åfven gerundia); 5. på ett adjectiviskt sätt (*Participium*). t. ex, *Sanova* lågande. *Sanottu* sagd. *Tids begrep* (*Tempus*) i hvilka handlingen tänkes, äro: *Präsens* (det nu närvarande), *Imperfectum* (det förr närvarande), hvilka bägge hafva egna ändel-

*) *Forma activa* och *passiva* äro i Finskan otjenliga benämningar. (Se *De formis conjugationum in lingua fennica meditationes*, af C. N. Keckman. Helsingfors 1819). Begge former äro lika activa. Deraf ett objectets casus i allhets och fulländnings begrepp är lika med subjectets, har man förvillats och tagit objectet för subjectet. minå *sanotaan*: mig säger man; har öfverfattts: jag låges; minua *sanotaan* visar att *sanotaan* är activum, likasom *sanoa*.

fer i Finiskan. *Perfectum* (det nu redan fullbordade) och *Plusquamperfectum* (det då redan fullbordade), äfvensom *Futurum* (det tillkommande), uttryckes genom *participier* med tillhjälp af hjälpverbum oöfva. *) *Numeri* äro: *Singularis*, då upphöfvet till en handling är ett; *Pluralis*, då de äro flera. *Personer* (Upphofsbegrepp) hafva egna ändelser, så att *Minä Sinä Hän Me Te He* böra endast för eftertrycks eller för tydlighets skull brukas. *Impersonal* formen kan hafva hvarken personer eller *Numeri*.

Allmänna Anmärkningar.

Infinitivus och *första person präf. sing. ind.*, då sista bokstafven bortkastas, uppgifva roten sådan den i de öfriga böjningar förekommer**). Dessa böra således vara

*) Verbum öfva conjugeras särskildt här efteråt.

***) Tvänne verba: *nähdä* och *tehdä*, hafva i 3 personer af präf. och Imperf. Ind., i hela imperf. coni. äfvensom i gerund. och i part. präf. af personala formen ett hvarken i Inf. eller i präf. besinteligt f. uti den vocaldiga präsentiska roten *näew*, teen. t. ex. *nä(f)ee*, *nä(f)i*. *nä(f)isw*. m. m. *nä(f)emän*. m. m. *nä(f)evä*; hvilket äfven sker i nomina verbalia t. ex. *nä(f)ö*, *nä(f)emä*. detta visar att 3 persf. och icke infin. borde antagas till thema. Så vida dock de redan besinteliga och förmodeligen äfven de hädan efter blifvande Lexica uppgifva *Infinitivus* (jemte präf.) så är infin. här tagen till att vara det.

gifna,*) för att i verber med olika rotconsonanter, på lått som här nedan angifves, bilda de öfriga böjningar.

Imperfecti ändelsernas gemensamma begynnelse bokstaf, vocalen *i*, har på fåttet följande verkan, liknande den i plur. af nomina.

1. Tre vocaler få icke sammanstöta; hvarföre ett dubbelt fäste förkortas: enstafvige ord, allesammans vocaldigra, bortkasta sin första vocal t. ex. *wien* imp. *wein* icke *wiein*. *syön* *söin* icke *syöin*.

2. *a* bytes till *o* i tvåstafviga ord, hvilkas första stafvelse beljudes af ett *a*, eller af diftong. *ai* (*ae*). *au* (*ao*), t. ex. *Kalwan* imp. *Kalwoin*. *faiwan* *faiwoin*. *jauhan* *jauhoin*. Härifrån undantages verba i hvilka conson. *t*. föregår i fråga varande få-

*) Den enas bildande ifrån den andra kan med inga regler bestämmas: till exempel må anföras; med vocalfäste uti Infinitiv: *leipaa* *leipoon*. *karttaa* *kartoon*. *kumartaa* *kumartoon*. *fulkea* *fulkeon*. *huntuu* *huntuon*; med consonantfäste uti Infinitiv: *lupata* *lupoon*. *wietellä* *wieteleen*. *waljeta* *waljetteen*. *hyppätä* *hyppäätään*. *maata* *maataa*. *juosta* *juokseon*. *sitä* *sitätään*. *lämmetä* *lämpiään*. *puota* *puuteon*.

ste t. ex. *maltan*, *taitan*, *autan*, ty i des-
sa, äfvenfom i alla under denna regel
icke hörande verber bortkastas fästet a,
t. ex. *maltan*, *maltin*; *armahton* *armahtin*.

3. e.*) och å. kastas alltid bort; i. desli-
kes hos högfinnar, (kustfinnar byta det
till e.) t. ex. *menen* *menin*, *elån* *elin*, *fuorin*
fuorin, kustf. *fuorein*.

Conjugation.

1. personal form.

	<i>Indicativus.</i>		<i>Conjunctivus</i>
	Pråf.		Pråf.
	(<i>Sanon</i>)	jag låger	<i>Sanonen</i>
Sing.	(<i>Sanot</i>)	du låger	<i>Sanonet</i>
	(<i>Sanoo**</i>)	han låger	<i>Sanonee</i>
	(<i>Sanomme</i>)	vi låge	<i>Sanonemme</i>
Plar.	(<i>Sanotte</i>)	i lågen	<i>Sanonette</i>
	(<i>Sanovat***</i>)	de låga	<i>Sanonevat</i>

*) Då frågan icke är om enstafv. ord, om hvilka i N:o 1.

**) ändelsen i 3 pers. Sing. præf. är en fördubbling af fästet.

***) *våt* efter veka eller medel vocaler i roten: likasom alla andra ändelser då förvekligas det är a. och o. prickas till å. och ö. u. bytes till y.

Imperf.

Imperf.

	(<i>Sanoin</i> jag fäde	<i>Sanoisin</i>
Sing	(<i>Sanoit</i> du fäde	<i>Sanoisit</i>
	(<i>Sanoi</i> han fäde	<i>Sanoisi</i>
	(<i>Sanoimme</i> vi fäde	<i>Sanoisimme</i>
Plur.	(<i>Sanoitte</i> i fäden	<i>Sanoisitte</i>
	(<i>Sanoivat</i> de fäde	<i>Sanoisivat</i>

Imperativus.

Sing.

Plur.

— — — —	<i>Sanokaamme</i> (<i>kahamme</i>) fågom.
<i>Sano!</i> fåg!	<i>Sanokaat</i> (<i>kahat</i>) fågen!
<i>Sanokoon</i> (<i>kohon</i>) fåge han	<i>Sanokoot</i> (<i>kohot</i>) fåge!

Infinitivus.

*Sanoa**) att fåga. *Sanoisa* (*isfa*) uti fågandet. *Sanoakse****) till att fåga. Gerundia. *Sanoman* fåga. *Sanomalla* med fågandet.

*) Hvarje infinitivus nyttjas desutom adverbialiter på *in* eller *en* t. ex. *Sanoin*. fågandes luvaten låfvandes.

**) Förekommer alldrig utan anhangs pronomina; och skulle dem förutan heta *kfi*.

Sanomalta af sågandet. *Sanomasa* (*masa*)
uti sågandet. *Sanomasta* ifrån sågandet, *Sanomata*
utan sågandet. *Sanomaan* (*mahan*)
till sågandet.

Participia.

Präf.

Präf.

Nom. *Sanova* den som säger
som säger

Sanout den som sagt

Gen. *Sanovan** *Sanoneen* (*nehen**)

Anmärkningar till ord med olika rotconsonanter.

Indicat. præsens.

1. och 2. personer äro till roten præsentilka. Äfvenså 3 personerne i verba med consonantfäste uti infinitivus. t. ex. *mennä*, *meneu*: *menet*, *menee*, *menemme*, *menette*, *menevät*- hvarvid ett fäste som af *ca* vocal

*) *Accus.*, liknande desä *Genit.* nyttjas infinitiviskt. t. ex. *Kuulen liinun laulavan*. jag hör fogeln sjunga. *audio avem cantantem* sc. *esse* äfven så collective om plur. *Kuulen liinut laulavan*; (ehuru det äfven kunde heit *laulavat*) *luultiin hänen sanoneen*: man trodde honom hafva sagt. plur. *luultiin heidän sanoneen* (eller *he sanoneiksi*) Så vida de ursprungeligen äro participia, äro de icke upptagne bland infinitiver, från hvilka de i formationen skilja sig.

föregås icke fördubblas i 3 pers. sing. t. ex. *luwata*, *lupaan*: 3. pers. *lupaa* icke *lupaaä*. *syöda*, *syön*: *syö* icke *syöö*. Verba med vocal fäste uti infin, äro i 3: personerne till roten infinitiviska t. ex. *fulkea*, *fuljen*: *fuljet*, *fulkee*, *fuljemme*, *fuljette*, *fulkevat*.

Imperfectum.

1. och 2. personerne äro till roten präsensiska, hvarvid efter fästets bortkastande märkes att af verber, hvilka i infinitivus men icke i präsens hade t till sista conf. alla på *taa* (*tää*) erhålla ett s att föreställa infinit. t., men af de på *ta* (*tä*) de endast, hvilkas präsensiska rot genom uteslutande af infinitivi t., undergått en förkortning. t. ex. af förra slaget: *kaataa*, *kadan*: imp. *kaasin* icke *kaadin*. *kiiltää* *kiillän*: *kiil-sin* icke *kiillin*. af det sednare: *luwata* *lupaan*: *lupasin* icke *lupain*. *haljeta* *halkeen*: *halkesin* icke *halkein* *sitätä* (egenteligen *sitätä*) *sitiän*: *sitisin* — de verber på *ta* (*tä*) hvilkas präs. är lika mångstafvig med infinitivus, och lyktas på *sen* eller *nen*, t. ex. *wapista* *wapisen*. *parata* *paranen*. höra icke under denna anmärkning.

I alla verba med consonantfäste uti infin.;

åfvenfom i sådana med vocalfäste i hvilka fästet *a* byttes till *o* eller ett *s*. efter fästets bortkastande inkom, är roten i 3 personerne präsentisk, på samma sätt som i 1 och 2 personerne. t. ex. *tulla*, *tulen*: *tulin*, *tulit*, *tuli*, *tulivat*. *sataa* *sadan*: *sadoin* *sadot* *sadon* *sadorvat*. *huuta*, *huudan*: *huusin* *huusit* *husingit*. I annorlunda beskaffade verber med vocal fäste, är roten i 3. personerna infinitivisk, hvaraf fästet är bortkastadt af samma orsak som i 1. och 2. personer. t. ex. *Malttaa*, *maltan*: *maltin*, *maltit*: *maltti*. *maltimme* *maltitte*: *malttivat*. *fulkea*, *fuljen*, *fuljin* *fuljit*: *fulki*, *fuljimme* *fuljitte*: *fulkivat*:

Conjunctivus präf.

Är i alla personer af alla slags verba infinitivisk till roten. Ändelernas begynnelse bokstaf *n* är oförenlig med consonant fästet *d*. och *t*. hvarföre *d*. alltid bortkastas. t. ex. *saada*: *saanen*. *tehda*: *tehnen*. *t* bortkastas endast för att förekomma tre consonanters sammanlopp t. ex. *juosta*: *juosnen*. annors öfvergår det till *n*. *luwata*, *luwanen* — Hos verba med dubbla consonanter till fäste, förekommer conj. präf. sållan el-

ler till bruket offtadgadt. man låger *tullenee* och *tullee*.

Imperfectum.

I verba med consonant fäste uti infin. äro alla personer till roten präsensiska. men i verba med vocal fäste äro de infinitiviska. Verkan af ändelsernas begynnelse bokstaf, vocalen *i*, är den att fästet *e* bortkastas och dubbelt *a* förkortas. t. ex. *mennå* *menen*: *menisin* *menisit* m. m. *lupata*, *lupaan*: *lupaisin*; *fulkea*, *fuljen*: *fulkisin*, fästet *i* bortkastas hos högfinnar (hos kustfinnar bytes det till *e*) t. ex. *fuoria* *fuorin*: *fuorisin*.

Imperativus.

2. pers. sing. består af präsensisk rot utan vidare ändelse. 3. pers. sing. och pluralens alla personer äro till roten infinitiviska; *fulkea*, *fuljen*: *fulje*; *fulkekoon*, *fulkekaamme*. etc. ändelsernas begynn. bokst. *k* verkar att fästet *b* bortkastas, t. endast för att förekomma tre consonanters sammanlopp. *saada*: *saa*, *koon*. *juosta*: *juoskoon*.

Infinitivus.

isa (som hos verba med consonant fäste

heter *esa*: *lupatesa*) och *akse*, äro i alla slags verba till roten infinitiviska. Gerund er äro i verba med consonantfäste till roten präsentiska t. ex. *lupata*, *lupaa*: *lupaman* *lupamasa* etc. Med vocalfäste, äro de Infinitiviska t. ex. *fulkea*, *fuljen*: *fulkeman*, *fulkemas* m. m.

Participium præf.

Är i verba med consonantfäste till roten präsentisk. t. ex. *juosta*, *juoksen*: *juokseva*.
i verba med vocalfäste, infinitivisk t. ex. *fulkea*, *fuljen*: *fulkeva*.

Partic, præter.

Är i alla slags verba till roten infinitivisk. ändelsernas gem. begynnelse bokst, *n* har här samma verkan på fästet som i præf. conjunctivi.

2. Impersonal form.

Präsens.

Indicativus.

Conjunctivus.

Sanotaan (taban)
man säger

Sanottanee

Imperfectum.

Sanottiin (ttihin)
man sade

Sanottaisiin (taisiin)

Imperativus.

Infinitivus.

Sanotaan (taban)
man låge (här)

Sanottaa*) att fågas

Sanottakoon (tta-
kohon) man låge
(der)

Gerund. Sanottaman
låga

Participia.

Präs.

Prät.

Nom. Sanottava**) det som
fåges

Sanottu***) det som
sagts

Gen. Sanottavan****) - Sanotun****)

*) Är kanske, en på vårt språk tvungen införsel.

**) Med olen blir häraf ett futurum t. ex. olen sanottava: (jag är den som man säger) jag såges.

***) Med olen formeras häraf perfectum: minä olen sanottu: (jag är den som man sagt) jag har blifvit sagt. och med olen plusquamperf. Ksi och a casus af detta part. prät. anföras vanligtvis äfven såsom åtskilda infinitiver. tiedän sanottuksi jag vet att man sagt. Sanottua efter det man sagt; för att göra formationen så enkel som möjligt, äro dessa under rubriken Infinitivus icke upptagna.

****) Accusativus liknande dessa Gen. nyttjas infinitiviskt liksom af personal formen; kuulin sanottavan, jag hörde det man sade; kuulin sanotun: jag hörde det man sagt.

Anmärkningar till ord med olika rot.

I verba med consonantfäste, (hvilka till roten äro infinitiviska i alla böjningar) försvinner ändelsernas gemensamma begynnelse bokstaf *t*. (af dubbla *tt* blir det ena kvar) t. ex. *tulla*: *tullaan* ej *tulltaan* *tulltiin* ej *tullttiin* etc. — Fästet undergår ingen annan förändring än att *d* framför de böjningar som af dubbla *tt* hafva sitt ena *t* quar, bortkastas. t. ex. *tehdä*: *tehdään*. *tehtiin* ej *tehdtiin*, *tehty* ej *tehdty*.

Verba med vocalfäste (hafva ändelserna fullständiga) äro till roten präsentiska, hvarvid fäster *a* eller *å* byres till *e* t. ex. *postaa*, *postan*: *postetaan*: *postettiin*, *postettu*. m. m. *kaántää*, *kaännän*: *kaännetään*.

Tabel urvisande, hvilka böjningar af verba med vocalfäste äro till roten olika samma böjningar af verba med consonantfäste:

	Exempel af verba med consonant fäste.		Exempel af verba med vocal fäste	
	Infin. rot,	Präs. rot.	Infin. rot,	Präs. rot.
	<i>Tulla</i> komma	<i>Tulea</i>	<i>Kullea</i>	<i>Kuljes</i>
3 persf. af (--	<i>Tulee</i>	<i>Kullee</i>	--
präs. ind. (--	<i>Tulevat</i>	<i>Kullevat</i>	--

3 persf. af (--	Euli	Kulli	--
Imperf. (--	Eulivat	Kullivat	--
Conj Imp (--	Eulisin	Kullisin	--
alla persf. (--	m. m.	m. m.	--
Gerundier	--	Euleman	Kulleman	--
	--	m. m.	m. m.	--
part. præs.	--	Euleva	Kulleva	--
Imperf. (Eullaan	--	--	Kulle taan
form (Eulletiin	--	--	Kulletiin
	m. m.	--	--	m. m.

Verbum olla: vara; afviker i några fall ifrån den i Sansa uppställda conjugations exempel, hvarföre det här särskildt conjugeras. Personale indic, præs: olen. olet. on. olemme. olette. ovat. Imperf. olin. olit. oli: olimme. olitte. olivat. Coniunctiv. lienen. lienet. lience: lienemme. lienette. lienevät, Impf, olisin. olisit. olisi- olisimme- olisitte. olisivat. Imperativus ole! olkoon! - olkaamme! olkaat! olkoot!. Infinit. olla. ollesa. ollakse. Gerund. oleman. olemalla. olemalta. olemassa. olemasta. olemaan. Partic. præs. oleva. Part. præc. ollut. Gen. olleen. (olluen.) Personale Ind. Præs ollaan. Imperf. oltiin. Conj. præs. olltane. Imperf. olltaisin. Imperat. ollaan. olltakoon. Infinit. olltaman. Part. præc.

ollava, præt. olltu, gent. olltun.*)

*) Detta hjælpverbum conjugeradt framför participia af ett annat verbum, bildar desß perfectum, plusquamperf. och futurum. t. ex. perf. sing. olen sanonut: jag har sagt. olet sanonut: du har sagt. on sanonut: han har sagt, olemme sanoneet: vi hafve sagt. olette sanoneet: i hafven sagt. ovat sanoneet: de hafva sagt. plusquamperf. olin sanonut: jag hade sagt. olit sanonut: du hade sagt. oli sanonut: han hade sagt. olimme sanoneet: vi hade sagt. olitte sanoneet: I hadn sagt. olivat sanoneet: de hade sagt. Futurum olen sanotva: jag varder sågande. olet sanotva: du varder sågande. on sanotva: han varder sågande. olemme sanovat; vi varda sågande. olette sanovat: I varden sågande. ovat sanovat: de varda sågande. Conj. perf. lienen sanonut: må jag sagt. lienet sanonut: må du sagt. lienee sanonut: må han sagt. lieeemme sanoneet må vi sagt. lienette sanoneet: må ni sagt. lienewät sanoneet: må de sagt. plusquamperf. olisin sanonut: jag skulle sagt. olift sanonut: du skulle sagt. olisi sanonut: han skulle sagt. olisimme sanoneet: vi skulle sagt. olisitte sanoneet: I skullen sagt. olisivat sanoneet: de skulle sagt. Fut. lienen sanotva: monne jag skall säga. lienet sanotva: monne du skall säga. lienee sanotva: monne han skall säga. lieeemme sanovat: lienette sanovat: lienewät sanovat: de torde säga. Impersonale formens participia formera på samma sätt perfectum, plusquamperfectum och futurum, men hjælpverbum ulla tages alltid af personale formen. t. ex. perf. olen sanottu: jag är sagt. olet sanottu: du sanottu: olemme sanottut etc. plusquamperf. olin sanottu: jag var sagt

Conjugation med neknings ord.

De Finska neknings orden *Ei* och *Ette* imperat. ålä öfverflytta på sig personal ändelserna ifrån ett verbum personale. Ett sålunda afstympadt verbum är då lika i alla personer (3 pers. præf. ind. blifva äfven hos verba med vocalfäste, præsentiska till roten). Imperfectum nyttjas alldrig af Indic., utan dertill användes, præter participii utan något hjälpverbum, men nekningsordet har dock personal ändelser t. ex. Ind. præf. *En sano*: jag säger icke. *Et sano*: du säger icke *ei* (hån) *sano*: han säger icke. *emme sano*. *ette sano*. *eivät sano*. Imperf. *En sanonut*: jag sade icke. *et sanonut*. *ei* (hån) *sanonut*. *emme sanoneet*. *ette sanoneet*. *eivät sano*: neet. perf. *en- et- ei- ole sanonut*. *emme- ette- eivät- ole sanoneet*. Plusqupf. *en- et- ei- ollut sanonut*. *emme- ette- eivät- olleet sanoneet*. Fur. *en- et- ei- ole sanowa*. *emme- ette- eivät- ole sanowat*. Conj. præf. *en- et-*

etc. Futur. *olen sanottowa m. m.* Coni. perf. *lienen sanottu m. m.* plusqupf. *olisin sanottu m. m.* Fur. *lienen sanottowa m. m.* Futur med *pitää* skall, är en mycket brukad Svecism.

ei- emme- ette- eivát sanone. impf. en- et- ei-
 emme- ette- eivát sanoisi. Imperat. álá sano!
 álkóón- álkáämme- álkáát- álkóót sanoto.

Framför impersonala formen kunna nek-
 nings orden ej få personala ändelser; men
 sjelfva verbum blir dock till sista bokstaf-
 ven n affstympadt och part. prät. nytjas i-
 stället för imperf, t. ex. ei sanota*) imperf.
 ei sanottu.

d. *Adverbia.*

Af dem äro somliga *primitiva* (ursprung-
 liga) t. ex. joh: redan. nyt: nu. kosta: när.
 kosta: strax; Dessa äro alla oböjelige. De
 fleste äro af andra ord härledda (af hvar-
 je nomen på *in*, nästan af hvarje adjecti-
 vum på *sti*) t. ex. formin: med fingrarne.
 hywin och hywásti: väl. hywemmin: bättre.
 hywimmin: bäst.

Kusa(ka) hvar. kusta(ka) hvarifrån. kusun
 (ka) eller kunne: hvart? mi/ä(ka) hvar? mi-

*) Om efter affstympningen en dubbel vocal står i än-
 dan, så förkortas den samma. såsom ei sanota. af
 sanotaan; äfven så i personal formen t. ex. en lupa
 af lupaan.

Å(*få*) *hvarifrån*. *mi**hen*(*få*) och *minne*(*få*):
hvert. *tå**få*: *här*. och *tå**llå*, *tå**stå* och *tå**åltå*:
härifrån. *tå**hån* och *tånne*: *hit*. *tu**osa* och
tuolla: *der*. *tu**osta* och *tuolta*: *derifrån*. *tu**o*
hon och *tuonne*: *dit*. *si**inå*: *der*. *si**ittå*: *der*
ifrån. *si**ihen*: *dit*. *si**ellå*: *der*. *si**eltå*: *derifrån*.
sinne: *dit*. *jo**sa*(*fa*) *der*, *hvarest* *jo**sta*(*fa*)
derifrån, *hvarifrån*. *jo**hon*(*fa*) och *jonne*(*fa*)
dit, *hvert*. *jo**sa* *ku**sa*: *någorstådes*. *jo**sta* *ku**sta*:
någorstådes ifrån. *jo**hon* *ku**hun* och *jonne*
*ku**ne* *någorstådes till*, *åro att anses låsom*
casus af pronomina. *Å**as* och *Å**haalle*: *ner*.
*Å**haalta*: *ner*. *Å**haalta*: *nerifrån*. *Å**lös* och
*Å**håalle*: *upp*. *Å**håållå*: *uppe* *Å**hååltå*: *upp*
ifrån. *Å**lös*: *ut*. *Å**lfona*: *ute*. *Å**lfoa*: *utifrån*.
*Å**sålle* och *Å**såån*: *in*. *Å**sållå*: *inne*. *Å**såltå*:
inifrån. *fo**tona*: *hemma*. *fo**toa*: *hemifrån* *fo*
tiin; *hem*, med flera dylika *åro att anses*
för substantiva defectiva.

e. *Positions ord* (präpositioner)

Af dem *åro de fleste hos Finnarne i*
vissa casus böjliga till och med adverbial-
iter på *ten* och *in*. Följande regera *Geniti-*
vus: *alle* under *alla* *alla* *glatten*. *edellå*

framföre edeltå edeså edestå eteen editten.
 jälkeen efter, feskelle mellan feskellä fesk-
 feltå feskten och feskitten. luoksi hos luona.
 läpi och läpitten igenom. muusa med mu-
 faan. ohesa vid oheen ohitten. peråså efter
 peråstå peråån. påalle på påällä pååltå påål-
 litten. sisälle in sisällä sisåltå sisåån. siwulle
 vid siwulla siwulta siwusa siwusta siwuun
 siwutten. takana bak taan takaa taitten. ym-
 päri omkring ympäriille ympäriillä ympäri-
 ltå ympäriin. yli öfver ylitten. puolesta för
 puoleen. Följande äro oböjliga: Kanssa med.
 myötä hos, med. suhteen i anseende till.
 wuoksi för. af orsak. tähden för ikull.

acafus regera: kohden åt. kohtaan. myö-
 den längs, paitti utan warten för ikull.
 vastaan emot. päin åt. käsin åt. poikkipuolin
 och poikittain tvärs öfver. ilman utan.

asti och *saakka* ända: regera *lta* eller
stacafus på frågan ända ifrån, men *lle* eller
ncafus på frågan ända till.

f. *Conjunctioner och Interjectioner,*

Så vida desse alla äro oböjliga, är om
 dem i sådant afseende intet att anmärka.

Somliga af dem äro *enclitiva* (anhängs partiklar) som blifva vid orden bak efter hängda. sådana äro: *ka* (kå), *kaan* (kåån) och *fin*, hvilka sålunda bilda vissa pronomen (se sid. 13), och efter andra ord hafva sina betydelsefinheter: *ka* och *kaan* (med nekningsordet *ei*) *och icke*, *och ändock icke*, *ej engång*. t. ex. *lupaisit tulla etkå tullutkaan*: du lofvade komma; men kom ändock icke: *ei sanaakaan*: icke ett ord engång. *fin*: *afven*, *ock*: t. ex. *Sinäfin*: du ock

Ko (kó) är ett frågeord: *onko Isäntä kotona?* är värden hemma? *pa* (på): *ju*. *hån* *då*: äro eftertrycks och kämlo ord: t. ex. *onpa Isäntä kotona*: Värden är ju hemma. *tule* *hån tänne*: kom då hit. *pi* (wi) är likaledes ett eftertrycks ord för 3 pers. sing. pers. ind. t. ex. *sanoopi* vanligen *sanoo*. Hit höra ock *itse* och *ihen* (förmedeligen uppkomna af *itse*) *hvarpå* i Savolax 3 pers. sing. af ett reflexivum sig sluta. t. ex. *muuttait* *muuttaike* eller *muuttaihen* Impf. *muuttin* *muuttit* *muuttiike* eller *muuttihin*.

III. Ordbruksläran (Syntaxis).

Man bör tala såsom man tänker betyder i Grammatikalisk mening: Man skall berjena sig af den ordböjning som uttrycker den omständigheten man sig tänker. Hvad för en omständighet hvarje ordböjning uttrycker, är till en del redan klart af sjelfva declinations och conjugations paradigma. Ytterligare anföras följande korta regler.

a. Om Casus.

Nominativus är ett uttryck för 1:mo *Subjectet**) t. ex. hepo juofsee håsten löper. linnut lentåwåt foglarna flyga. 2:do *Predicatum**) med begreppet af beständighet och

*) *Subjectet* är det, hvarom något säges. *Predicatum* är det, som om subjectet säges. Subjectet saknas då det som omtalas, icke omtalas i *allo* utan *endels*. det uttryckes då med *acafus*; tåållå on puuroa. här är gröt. *Michiá meni mettåån* Karlar gick i skogen. Ett predicat uttrycker antingen en ifrån Subjectet icke utgående (intransitiv) handling och då kan det åtföljas af ett nomen, som egentligen kallas predicat. t. ex. Bror blir prest. -- Eller uttrycker predicatet en ifrån subjectet utgående (transitiv) handling, yttrande sig på något föremål, som kallas *object*. t. ex. han slagar sin oxe. NB. *Impersonala* former är utan subject.

verkelighet. t. ex. *Adami oli ensimmäinen ihminen*. Adam var den första människan. *Maa on laiva*: jorden är vid. Utan beständighets begrepp lättes predicatet uti *käsicasus*, om blotta blifvandet ikall uttryckas. t. ex. *Jokainen tahtoo tulla autuaksi*: hvar och en vill blifva salig. *weljenti tuli papiksi*: bror min blef prest; Men om, jemte blifvandet, äfven varandet skall uttryckas, lättes predicatet i *nacasus* t. ex. *weljenti on pappina*: Bror min (har blifvit och) är prest. *Jäsentä oli kynnimiehenä*: värden (hade blifvit och) var ikjuts karl.

Genitivus är ett uttryck för det ägande, på frådan *hvems, hvars*. t. ex. *koulupojan kirjja*: Skolgåsfens bok. *koulupoikain kamari*: Skolgosfarnas kammare. Bruket af *Genitivus* är vida mera utsträckt i Finskan än i Svenskan så att t. ett förhållande emellan tvenne Substantiva som i Svenskan med *af, efter, emellan, emot, för, hos, i, uti, ifrån, om, på, till, vid, öfver*, uttryckes; i Finskan gifves med blotta *genitivus* af det ordet som kan tänkas, frambringa, hålla eller äga den andra. t. ex. *højden ar berget* (bergets höjd) *wuoren korkeus*. *iträ ef-*

ter penningen (penningens åtrå) rahan hitmo. hufvudstad i turkiet (turkiets hufvudstad) turfin pååtaupunfi m. m.

2. Finika positionsord*) betraktas såsom *hufvud ordets* substantiviska bestämningar. Hufvudordet sättes derföre i Genitivus på frågan hvems, hvars, t. ex. *weenen alla*: (i båtens undra) under båten. *Hån asuu järwen tafana*: han bor (i tråskets bak) bakom tråsket.

3. Alla casus infinitivi äro att anses såsom *Subjectets* handlingar. Subjectet står derföre i Genitivus på frågan hvems, hvars, t. ex. *Isännån tullesä*: (vid vårdens kommande) då vården kom: *Hånes sanoaksensa* (till hans sägande) till att han sä må säga. äfven så *acasus* af part. præf. imperf. som nyttjas såsom infinit. t. ex. *papin tultua*: (efter prestens kommande) sedan presten kommit. Detta gäller äfven om infinitivus adverbialiter nyttjad. t. ex.

*) Desse nyttjas, då den svenska præpositionen icke uttrycker förhållandet mellan tvenne Substantiva; utan af ett enda Substantivum uppgifver en omständighet som med casual ändelser icke kan uttryckas.

Wierasten nähden: i främmandenas (scen-
des) åsyn.

4. Det bestämnda är det *bestämmandets* be-
stämda. Det bestämmande sättes derföre
i Genitivus på frågan, hvars t. ex.
hirmuisen iso: förfärligt stor. *wuoden wana-
ha*: års gammal. *nyrkis kokoinen*: stor så-
som en knytnäfva. *kaitkisen paras*: allra
bäst. *kannuz wetawá*: en kannas dragrig.
Hit hör ock *proprii* bestämmande förening
med Appellativ.: *Proprium* sättes derföre i
genitivus på frågan hvars. t. ex. *Turkin
walta kunta*: (Turkiets rike) Turkiet. *Jeru-
salemiz kaupunki*: Jerusalems stad. *Tu-
run kaupunki*: Åbo stad. Det hindrar dock
icke appositionen d. å. tvenne Substanti-
vers stående i samma casu, i fråga om
personer: t. ex. *Keisari Aleksanderi*: Kej-
sar Alexander. *Magisteri Souranderi*: Ma-
gister Sourander. (ehuru någon finsk nai-
vité ligger i *Souranterin Magisteri*.)
5. Af tvenne Substantiva som i Svenskan
hopskrifvas (sammanlättras) står det i Ge-
nit., *hvars* tillhörighet m. m. det andra
är t. ex. *yxbett* (yxans bett): *firween tea*

rå. hufvudvärk (hufvudets vätk) pååss
tipu.*)

I Finskan finnas inga särskilda ändelser för *accusativus casus*. Ett object som an-
föres, icke i *allo*, utan *endels*, fattas alltid
i *endels* eller *acasus* hvarom här nedan.
Men ett object med *allhets* och *fulländ-
nings* begrepp äfvensom tids bestämmelser
på frågorne *hurulänge* och *huru ofta*, haf-
va af *pluralis*, *Nominativi ändelser****) hos
alla slags verbers böjningar. t. ex. *ammun*
Karhut: jag skjuter Björnarna. *ammu Kar-*
hut: skjut Björnarna. *ammutiin Karhut*: man
skjöt Björnarna. *Hån suree yöt ja päiwät*:
han förjer dagar och nätter. *warasti usiat*
ferrat: stal många resor; Men af *singula-*
ris, *nominativi ändelser endast hos imper-*

*) Genit. kan anses utgöra blott ett ord med det der-
med bestämde. Egentliga sammanfattningar ske i
Finskan af det förra ordets *Nominativus*. (Af ord
på nen af deras ursprungl. *nomin.* på &. se sid. 7.)
t. ex. *nahkahamet*. *skinpels*, *wesikuppji*. (vattukopp) ös-
kar. *hmisparka*: arme man. *hewois haka*: håst hage.

**) Af pronom. *Me Te Het* äro dock *Genit.* ändelser
t. ex. *Jumala loi meidän uusin tuln teidän*: Gud
skapte oss liksom eder.

sonalböjningar*) och hos 2 personer imperativi af personalböjningar. t. ex. ammuttiin Karhu: man skjöt Björnen. ammu Karhu: skjut Björnen. ampukaat Karhu: skjuten Björnen. kuu kiviä kuumettiin, kesa wettä keitettiin: en månad värnde man stenar och en sommar kokade man vatten. tee wiiikko tätä työtä, wuosi toista tulewata:, gör en vecka detta arbete, ett år det andra kommande. tule ensimmäinen kerta: kom första resan. Hos alla öfriga personal böjningar hafva de af Singularis Genitivi ändelser **) t. ex. ammun Karhu: jag skjuter Björnen, hän on ampuut Karhu: han har skjutit Björnen. hän teki wiiikon wiihahetta: han gjorde en vecka på en ha.

Verba pitää, täpnyä och tulla, nyttjade

*) NB. Impersonal böjningar tagas här för transitiva eller activa. se sid. 17.

**) Cardinalia kessi, kolme, neljä, wiiisi, kuusi och sata hafwa dock äfwen efter alla personal böjningar nominativi ändelser. Hän ammuu kessi: han skjöt två he tappawat kolme: de dödade tre. Detta kan icke gälla om cardinalia som alldeles sakna Nominativi ändelser, se sid. 10.

i 3 pers. sing med betydelse: *det trånger*, hafva hos sig en accusativus som så af sing. som af plur. har Genit. ändelser t. ex. *minun pitää: (me oportet: mig trånger)* jag ikall. *meidän pitää: (ols trånger)* vi ikole.

Accusativus med infinit. (som nästan alltid bör nyttjas iställe för Nominativus med indicativus eller conjunctivus, med ettå förut) efter ett annat verbum; har Genit. ändelser t. ex. *sallikaat lapsen tulla: låten barnet komma. sallikaat lasten tulla: låten barnen komma.* Dock kan med en viss finhet i betydelsen denna accusativus åfver hafva nominativi ändelser, helst då infinitivus, består af participier. t. ex. *sanotaan pappi tulewan och sanotaan pappin tulewan*)*. *luultiin raha pudonneen och luultiin rahaa pudonneen*)*

Lle casus.

Är ett uttryck för *det som till sitt yttre åsyftas*, på frågan *åt, för, till*. t. ex. *wedä wenet maalle: drag båten på stranden.*

*) Allt detta gäller endast om accusativus anfordrad i alla icke ändels.

minä muutan *Jofolle*: jag flyttar till Jacobs.
 anna minulle: gif mig. Hit hör ock det
 hvars ikada eller nytta, sorg eller glädje
 m. m. åsyftas. t. ex. *suuri waiwa wanhim-
 malle, kuin poika pahoin tekeepi*. Denna ca-
 sus är af inskränkta bruk i Finskan än
 Dativus i andra språk. Den heter Dativus
 exterior af *v. Becker*. Allativus af *Renvall*.

Lla casus.

Är ett uttryck för tvenne särskilda be-
 grepp. 1. För det i *hvars yttre* något fin-
 nes, tilldrager sig m. m. på frågan *hvarå,*
hvarpå, hvarhos. t. ex. *leipäkori on pöy-
 dällä: brödkorgen är på bordet. Matilla on
 rahaa: hos Matts är penningar (Matts har
 penningar). Jaakolla hypätään: hos Jacobs
 dansar man. Hit hör ock tiden när (å hu-
 rudan tid) t. ex. *aamulla: om morgonen.*
ehtoolla: om aftonen. 2. För det till verk-
 tyg eller medel tjänande, på frågan: *hvar-
 med, hvarigenom* t. ex. *leikata weittellä,
 ikära med knifven. ostaa, myydä kahdella
 rissillä: köpa för två Riksdaler. Heter Ab-
 lativus af *Petrens* och *Martinus*. Mediati-
 vus af *Uhael*. Womitfall af *Strahlman*. Lo-**

cativus exterior af *v. Becker*. Adessivus af *Renvall*. *Judén* anförer denne casus under trenne namn: Locativus super esse, Possessivus och Mediativus.

Lta casus.

Antyder den eller det från hvilkens yttre någonting, afslägsnar sig, skiljes, hindras, bevaras m. m. på frågan hvarifrån, hvaraf t. ex. *tulla niitulta*: komma från ången *ottaa tuolilta*: taga af stolen. *torjuu orailta*: afhålla från brådden. *warjella warfalta*: bevara (af) för tjuftvar. Utsträcket att betyda 1. den eller det hvarifrån den verkan härrör som impersonaliter anføres t. ex. *Abeli tapettiin Kainilta*: Abel mördade man (och det skedde) af Kain. 2. Det efter hvilket (af hvilket) man tager så eller så mycket t. ex. *kappa tynnäriltä tullia*: en kappa per Tunna i tull. *Niksi tuoro-kaudelta*: en Riksdaler per dygnet. 3. Läget hvaraf ämnet till ett ömdöme är tagit t. ex. *kaunis kasuulta*: vacker i anfigtet (af anfigte taget). *lewiä lonkoilta*: bred om ronna. Heter Ablativus af *Petreus*. Privativus af *Uhael* och *Judén*. Ablativus exteri-

or af *Renvall* och *v. Becker*. Vonfall af *Strahlman*.

S a c a s u s.

Är ett uttryck för det i hvars *iure* något befinner eller tilldrager sig, på frågan *hvar, hvarest*, t. ex. *Wasa*: uti *Wasa*. *Rupulisa*: i koppor. utsträcket äfven att betyda *i eller inom hurulång tid*. t. ex. *heftaa neljä soltsää miikosa*: han hugger fyra famnar i veckan. Heter *Locativus af Vhael*. *Wofall af Strahlman*. *Locativus inesse af Jüden*. *Locativus interior af v. Becker*. *Inessivus af Renvall*.

S t a c a s u s.

Antyder egentligen *den eller det från hvars inre något aflägsnar sig, skiljes, hindras* m m. på frågan *hvarifrån* t. ex. *Wasa*: ifrån *Wasa*. *toipui rupulista*: han tillfrisknade från kopporna. utsträcket äfven att beteckna 1. *Ämnet hvaraf något sker*: t. ex. *Jumala loi mailman tyhjästä*: Gud skapade världen af intet. 2. *Ämnet hvarom afhandlas*: t. ex. *he puhuwat ijäisestä elämästä*: de tala om det eviga lifvet. 3. *Orsaken*

hvaraf något sker. t. ex. *se oli wihoſta*: det var af ondſka. 4. Mängden hvaraf eller hvar. före i handel få eller få mycket begåras eller bjudes, tages eller gifves t. ex. *fymmenen Niſſiå tynnyriſtå*: 10 R:dlr. för tunnan. 5. Hopen hvaraf en eller flera utmärkes. t. ex. *niſſi rnoåwåreſtå*: en af Råfvarena. *walitut miehiſtå*: de utvalde af männen. Heter *Woherfall* af *Strahlman*. Ablativus interior af *v. Becker*. Elativus af *Renvall*.

Ta casus.

Är uttryck för det saknade. t. ex. *lafita*: utan möſſa. *ſanomata*: utan att fåga. Ibland finner man denna casus öfverflödigt föregås af *ilman* och *paitti* (*paitſi*) t. ex. *ilman leiwåta*: utan bröd. *paitti miehen auta*: utan mannens tillhjälp. Heter *Negativus* af *Juden* och *Vhael*, *Ohnefall* af *Strahlman*. *Defectivus* af *Renvall*. *Caritivus* af *v. Becker*.

Kſi casus.

Antyder tillståndet hwart man öfvergår eller förflyttas. t. ex. *tulla papikſi*: blifva präſt. *teſee itsenſå hullukſi*: gör ſig galen. ſå

noi minun lääkäriksi: föregaf mig för en läkare. (upphöjde i sitt tal mig till läkare.) Näst sen huomaksi: utledde det såsom godt. Hit hör ock momenterne ensiksi: till det första. toiseksi: till det andra; äfvensom tiden hvart något uppkjutes t. ex. huomiseksi: till morgon dagen. toistiseksi: tills en annan gång; eller till huru lång tid något lämnas t. ex. kuudeksi kuukaudeksi: till sex månader. NB. Bland andra utsträckningar här af äro att verbum luulla: förmoda, (i sin föreställning upphöja till något) regerar denna casus. t. ex. luuli minun laulajaksi; trodde mig vara en sångare. Denna casus heter: Factivus af *Vhael*. Wozufall af *Strahlman*. Mutativus af *Juden*. Qualificativus et Factivus af *Renvall*. Dativus Formalis af *v. Becker*.

Na casus.

Antyder att någonting antingen i verklighet eller blott i ens förmodan är (fortfar att vara) i ett öfvergånget tillstånd eller läge. t. ex. Hän on pappina: han (har blifvit och) är prest. waatet on raskain märkänä; klädet är tyugst då det (blifv. t.

och) är vårt. Saappaat ovat puolipohjattain
 wina: stöflorna (hafva blifvit och) äro i
 det stånd att de behöfva halffulas. minä
 pidin hänen Lääkäriinä: jag hölt honom så-
 som den der (blifvit och) vore en Läkare.
 hit hörer och tiden i hvilken en händelse
 anföres inträffad, på frågan när t. ex. festi-
 wiikkona: om Onsdagen tulewana vuonna:
 nästa år. NB partic. præf. personale i denna
 casus med anhangs pron. betyder nått och
 träffande ett låtsande, en skällesse af sin
 person i det eller det läge. t. ex. olen ma-
 tawanani: jag läsa såfva. hän oli lukema-
 nansa: han läddes lesa. Denna casus heter
 Nuncupativus af Uhael och Judén. Wofür-
 fall af Strahlman. Locativus formalis af
 v. Becker. Essivus af Renvall.

*N casus.

Antyder det som i sig sjelf eller till
 sitt inre åsyftas. på frågan hwart, hvar-
 vid, hwartill. t. ex. mennä firkkoon: gå i
 Kyrkkan. juoda pohjaan. dricka till botten.
 piirustaa kiveen: rista i sten.

Sattua, kofkea: träffa, tarttua, ryhtyä:

fatta i. suuttua: ledsna. rakastua: förälska sig. sitoa: binda. naulita: nagla fast. werata: likna. oppia: lära sig vid. tottua: blifva van. luottaa, turwata: lita på. äro. de vanligaste af verba som sälunda åsyfta något, och fordra denna casus. — wastahakoinen: motvillig. walmis: färdig. soweljas: lämpelig. syypää, wikapää: 1kyldig. äro af adjectiva sådana. Usti och saakka: ända till, af positions ord.

Bruket af denna casus är utsträckt, så att i stället för frågan: *för huru mycket*, nyttjas till *hvad pris*: minä minn kuuteen ruplaan: jag sålde till sex rubel. 2. i ställe för frågan: *när*, tänker man ibland sig frågan: *till hvad tid*: t. ex. Siihen aikaan: i den tiden. moneen wuoteen: i flera (herrans) år. kuuteen kuufauteen: i sex (fulla) månader.*) Denna casus heter Penetrativus af *Vhael* och *Juden*. Wohinfall af *Strahlman*. Illativus af *Renvall*. Dativus interior af *v. Becker*.

*) Ett hör ock knolla nälkään- janoos- wiluus- ruttoon m. m. dö af (i) hunger- törst- köld- pest m. m.

A (ta) casus.

I alla föregående Casus anføres en sak *i allo*, här deremot *endels* t. ex. *onko witt naa*: finnes det (af) bränviin. *pöytä on lep pää*: bordet är (af) al. *Hän tapoi härkää*: han slagade (hölt på att slagta) en oxe. Att således äfven ett bestämdt uppgift regerar denna casus är lätt att inse. t. ex. *naula wotta*: ett skålpund smör. *Karpio ohje ria*: 10 kappar Korn. *paljo wäked*: mycket folk. *wähä ruokaa*: litet mat. *sata laminaa*: hundra får*) Äfvensom ett verbum transitivum som på sitt object har en verkan, om hvars fulländande, eller allhet icke är fråga (hvars följd uteblifver) t. ex. *hän ammui lintua*: han iköt fågeln (i fågeln). NB. De flesta verba kunna hafva både en *fulländad* och en *ofulländad* verkan på

*) Sålunda construeras nominativus af cardinalia. (Af 7. 8. 9. och 10 är nominat. lika med Genitivus se pag. 10.) Härifrån undantages *yksi*, hvilken, äfvensom *casus af de öfriga*, construeras såsom adjectiva i lika casu med sitt Substantivum. t. ex. *yksi mies*: en man. genit. *yhden- kahden- kolmen* m. m. *miehen*. Dat. *yhdelle- kahdelle- kolmelle* m. m. *miehelle* etc.

objectet; I förra fallet har objectet Nomin. eller Genitivi ändelser (se pag. 40 och 41), i sednare fallet är objectet i nu ifrågavarande endels casus: *) såsom: hän ampui lintu: han sköt fågeln (ihjel); men hän ampui lintua: han sköt (i) fågeln. Härpå meillä tapettiin; feikkosarwi keitetiin: oxen hos oss man slagtade, krumhornet man kokade (allt blef färdigt); men härpå meillä tapettiin, feikkosarwa keitetiin: oxen hos oss man slagtade, krumhornet man kokade (man hölt på att slagta och koka). Verba, hos hvilka vanligen endast en ofullständig verkan kan komma i frågan och hvilka därför endast konstrueras med nu i fråga varande endels casus, äro merendels känsloord t. ex. ahnettia: girugas. armahtaa: förbarma. haluta, hinoita: begära. hynväkshä: tycka väl vara. ihmetellä: förundra. itäwöitä: efterlängta. isota: hungra. janota: törsta. fadehtia: afvundas. itäwöitä; lakua kauhistua:

*) En sådan skillnad kan af kända språk bäst i Ryskan uttryckas: med ofullständig eller fullständig form af sjelfva verbum t. ex. on bill korovu: on abill korovu: det förra säger: han slog kon. det sednare: han slog kon så att det kändes.

afsky. flittää: tacka. tunnioittaa: hedra.
 laittaa: tadla. lähesyä: nalkas. odottaa: för-
 bida. paeta: undfly. pahaksua: tycka illa
 vara. päiwellä: tjena. peljätä: frukta. surko-
 tella: hafva medömkan. toivoa: önska. w-
 hata: hata m. m.

Särskildt måste anmärkas: 1. att hvarje
 verbum i nekande sätser regerar blott en-
 dels casus. t. ex. Ei hän rhyppöä wiinaa:
 han super icke bränwiin. Ei täällä ole Anttia:
 icke är Anders här. 2. att hos dimensions
 adjectiva *lång, bred, stor, hög, vid, tjock,*
 låger denna casus måttet eller rymden. t. ex.
 kynnärää pitkä: en alm bred. 3. Efter Com-
 parativa bortlemnas vanligen *än*, och
 ordet hvarmed jemförelsen sker sättes i den-
 na casu: Jaako on Anttia wanhempi: Jacob
 är äldre än Anders. 4. Partiklarna: Ennen:
 förr. kohden: till, åt. kohtaan: emot. liifi,
 lähellä: nära. myöden, pitkin: längsmed. pait-
 ti: förutan. warten: för, förkull. wastoin:
 emot; äfvensom interjectionerne, regera
 denna casus. t. ex. ennen mailman luomis-
 ta: för verdens ikapelse. moi minus: ve
 mig.

Utöfyer hvad nu om hvarje casus särskildt är anfördt, må följande *idiotismer* anmärkas:

1. Ehuru all beklädning egenteligen angår det yttre, uttryckes dock sådant i Finlkan med det inres eller *sa-sta* och *ncasus* t. ex. *Sufat on jalasa, wetää sufat jalasta, wetää sufat jalkaan*: strumporna äro på (i) foten; draga strumporne från (ur) foten; draga strumporna på (i) foren. *panna satulan selkään*: lätta sadeln på (i) ryggen. *pussi selästä*: påse på (i) ryggen.
2. Då vissa yrken benämnas efter *föremålet som sökes eller bevakas*, sker sådant medelst de inre eller *sa, sta* och *ncasus* t. ex. *olla kalasa, marjasa, tuoheisa. tulla kalasta, marjasta, tuohesta, mennä kalaan, marjaan, tuoheen*. (vara i filke, i bår, i näfver). d. å. vara utgången att filka, att plåcka bår, att samla näfver. komma ifrån filke, m. m. gå i fiske m. m.
3. Då deremot ett *förehafvande* benämnes efter verktyget, sker sådant förmedelst de

yttre eller *lle, lla* och *ltacafus* t. ex. *men-
nâ onfelle, nuotalle, rihelle* etc. *olla on-
fella, nuotalla, riihellâ. tulla onfelta,
nuotalta, riiheltâ.* gå att meta, att dra-
ga not, att trölka, komma ifrån m. m.
gå till.

4. Tillstånd angående ens *inre eller sinnet*, gifves med de inre casus af behöriga nomina t. ex. *olla wiinafa: vara* (i vin) drucken. *suutusfisa: (i ledsnader) ledsen.* *hufnafa: (i förtappelsen) förtappad.* *seljetâ wiinafta: klarna af vin.* Oftast suffixeras *denua casus.* t. ex. *olla iloifansa: vara* (i sina fröjder) glad.
5. Tillstånd angående ens *yttre eller kroppen*, gifves deremot med de yttre casus af behöriga nomina. t. ex. *olla ruwilla, ummetulla, wetelâllâ.* (å ikârf, å förstoppning, å tunnt.) *hafva ikârf, förstoppning, diarrée.*
6. Tillfredstillander af ens behof, gifves med de yttre casus af behöriga nomina. t. ex.

olla rualla: (vara å mat) hålla på att äta.
 tulla rualla: komma från maten*). Att
 sita till bords, gifves med |de iore ca-
 lus af pöytä: bord. t. ex. mennä pöytäin:
 (gå till bords). olla pöytästä: vara till bords.
 nostä pöytästä: stiga från bordet.

Infinitiva.

Hvarje Infinitivus utgör en egen satts,
 bestämbar med object, adverbium, positions
 ord, en ny infinitiv. m. m. men förekom-
 ma dock endast i sammanhang med en an-
 nan egenteligare satts (hufvusatts); hvartill
 den hörer, antingen såsom subject, object
 eller såsom någon annan omständighet.

Är *Infinitivus Subject*, så står det i den
 första eller rotcasus**) t. ex. maata elonaita-
 na, tuo näjän jouluna: att såva om skörd-
 anden, förkaffa hunger om julen. olla
 auttamata lähimmäistensä häädästä, on kauhe-
 in rikos: att vara utan att hjälpa sin nästa
 i nöden, är det förkräckligaste brott.

*) Hit hör ock: mennä kusella, passalle. olla kusella, pa-
 ssalla. tulla kuselta, passalta.

**) että framföre infinitivus är öfönskt.

Är *infinitivus object*, så står det äfven i den första eller rotcasus. t. ex. tahdotko tulla: vill du komma. pyhätkö kellwata: vill du duga. Denna *objectiva infinitivus* föregås ofta af en *accusativus*, utgörande dess *Subject* (se pag. 42). t. ex. Sallikaat lasten tulla: låten barnen komma. antakaat waiwasen elää: låten den eländige lefva. i st. f. Sallikaat että lapsen tulewat. antakaat että waiwainen elänee. men betecknar här *hufvudsatsen känsla, kännedom och tillkännagifvande* nyttjas i ställe för detta, *infinit.*, *accusativus* med *Genitivi* ändelser af *participier*. t. ex. minä tiedän lunastajan elävän: jag vet min förlossare lefva. Sanotaan Kainin tappaneen Abelin: man säger att Kain mördat Abel*)

*) Jemte dessa *Accusativer* nyttjas *kfi* och *acasus* af *impersonala formens participier*, såsom *infinitiver*: *kfi casus* efter *verba* betydande *känsla, kännedom och tillkännagifvelse*, helst sådana som regera *kfi casus* (se pag. 46.) t. ex. Saavi minua torutuksi: han sade att man bannat mig. *Acasus*, som ofta *afixeras*, nyttjas på frågan: *hvaresten* t. ex. tulstuani: sedan jag kommit.

Ar infinit, någon annan bestämnings ord till hufvudsattfen, så står den i sådan casus, som enligt det föregående uttrycker den omständighet som uttryckas skall, t. ex. tehdesä: uti eller under att göra. minä utan sinun rakastakseni sinua: jag tager dig till att älska dig (till mitt älskande dig). Gerundia:) polttamalla:**) dermed att man bränner. polttamalta: efter brännandet. polttamasa:***) i att bränna. polttamasta: ifrån att bränna. polttamata: utan att bränna. polttamaan:****) till att bränna.*

*) man nyttjas endast efter 2 pers. fing. af pitää och täytnä med betydelse af böra t. ex. Sinun pitää rakastaman: du skall älska. täytny tuleman: man måste komma. I Österbotten nyttjas denna ändelse icke engång så; ty man säger: Sinun pitää rakastaa.

**) Med en affix uttrycker denna casus. nått och träffande, en handling som man är nära att göra t. ex. olin lankeemallani: jag var nära att falla.

***) Sacasus infinit. bör skiljas af sacasus Gerundii t. ex. Hän oli halkaamasa ja hakatesa löi hän jalkoansa: han var (utgången) att hugga och under huggandet, slog han sig i benet.

****) Denna casus uytteras på frågan hvart? till att göra hvad? således efter alla verba som betyda företagande, begynnande, fortskridande, befordrande till

Alla desfa infinitiviska böjningar kunna suffixeras med erforderligt anhangs pron. t. ex. *anna tullani*: låt mig komma. *luulin paranevani*: jag trodde mig frikua. *sanotstin ryyppänneesi*: man sade dig hafva supit. *maatesamme*: medan vi sofve. (*kse* casus förekommer alldrig utan suffix). Gerundia: *poramallansa lapsi asiansa ajaa*: med gråtandet uträttar barnet sin sak. *Nauramaltasi itkemään*: efter att hafva skrattat, begynte du att gråta. *huuti haukkumastasi*: vet hut från att skälla. *ole tulemastasi*: var utan att komma.

Af allt som anfördt är, synes att man i Finland kan och bör undvika en hel hop småaktiga biord, såsom: *under det att, medan man, till att, uti att, dermed att, sedan, efter att hafva* m. m.

något. t. ex. *oppia lukemaan*: lära sig att läsa. *ruveta syömään*: börja att äta. *toimoa toisen päästä porotta'*
maan: önska den andras hufvud att värka.

IV. Profodien.

Om långa stafvelser, (Quantitén.)

I Finskan har man, lyckligen, allmänt börjat tvåkrifva hvarje lång vocal, t. ex. *Waasa. Uusi*, så att endast diftonger (tvenne vocaler i en stafvelse) äro långa. Hvarje enkel vocal är kort. t. ex. *pêrûná*. Men e-huru hvarje enkel vocal är kort, kallas dock hvarje stafvelse, som har *position* (en vocal, eller diphtong, framföt tvenne consonanter), lång (rättare hård) t. ex. första stafvels. i *koffala. humpila*.

om accenten.

Enstafvige ord äro väl alla accentuerade såsom *túin. nún. jöh*. men kunna dock såsom oaccentuerade begagnas.

Första stafvelsen, lång eller kort,*) af återstafviga ord har alltid accent. t. ex. *túusi*.

*) Att en kort stafvelse har accent är i Svenskan exempelöst, hvarföre en accentuerad kort vocal af Sverksarne gerna såsom lång uttalas.

péruna. tápahtui**). Håraf følger att jam-
bilka verser efter accenter, endast förmedelst
de få enstafvige ord språket åger, kunna
ås.

om versificationen,

De verser åro ypperliga i hvilka ictus
metricus (långa stafvelsen i en pes) göres
af både quantiteten och accenten tillika.
t. ex. i Hexamet. - Anterus | ankara | mies,
rábltas ráha | kúffaro | wüðllá | der, med un-
dantag af den fjerde pes, ictus metricus gö-
res af quantiteten och accenten tillika.

- *) Af de öfriga stafvelser kan hvarannan sågas hafva
accent (men lindrigare ån första stafvellens) så att
ett mångstafvigt ord, i händelse af jemna stafvelser,
utgör trochaiska pedes. t. ex. åjattélemåttromúubefånja,
Likväl ålskar icke Finskan accentuerade sista staf-
velser, minst i slutet af en period eller vers. hvar-
före ord med udda stafvelser oftast blifva dactylise-
tade. d. å. der tvenne oaccentuerade följa på en ac-
centuerad, t. ex. kúultelemínen för kúultelémínen.

Varandes dessa accenter af så svag valör att de
oftast efter behag kunna förshyttas, helst till stafvel-
ser som åro långa, för att göra desto kånbarare ic-
tus metricus. Sådant år icke förhållandet med för-
sta stafvellens accent, som med stark valör år obe-
soende af quantitén. — Slalle, accentuerad slalle år
lika som om delände accentueras delände.

Dock kan så väl accenten som quantitén hvar för sig ensammen göra ictus. Hvarvid märkes att i *pedes efter accenten*, quantiten kan alldeles förglömmas, men i *pedes efter quantitén*, accentens lärande endast kan medgifvas såsom *licentia poetica*. t. ex. må anföras en Hexameter på tvenne lätt scanderad, först efter accenten i strid med quantiten, sedan efter quantiten i strid med accenten.

Efter accenten.

Ijåstä | påhalle | pójalle | tápahtu | jótáffin | pá-
haa.

Efter quantitén.

Áina*) pá|halle pó|jalle tá|pahtu jó|táffi pá-
huutta.

Finska språket gynnar icke slurrim**). Deremot har från uråldriga tider der varit

*) Första stafvellsens ictus kan i hexametern ej fås efter blotta quantitén,

***) Denna omständighet jemte bristen på jamben, är en formell svårighet, för finska psalmförfattare, nästan omöjlig att alldeles besegras.

öfligt en slags rim i början af orden (alliteration) som består deri att orden i samma vers börjas med samma stafvelse, åtminstone samma bokstaf.

Bihang I.

Om ordbildningen.

Finska språket gynnar icke den *syn-*
tetiska ordbildningen. *Ulösotta*, *ulosanoa*, *e-*
beantaja, *edestmennyt* äro finskan påtvinga-
de öfversättningaf *upptaga*, *utsäga*, *an-*
gifvare, *framliden*. Deremot är den *Ana-*
lytiska ordbildningen så gifvande som den
är äkta i språket*). I sådant afseende finnas
i Finskan kraftiga och uttrycksfulla ord-
bildningsändelser, af hvilka här anföres föl-
jande.

1, *Substantiviska.*

Ja, ja: den som gör det hvad *Stamordet*

*) Dessutom är Finskan af kända språk det susceptibla-
sta af *imitativa* eller *onomatopojetiska* ord, som
utan någon slags hårdvunnen betydelse, efterhärman-
de uttrycka *hvarjehanda låten*, *den långsamma et-*
ler hastiga gången af en handling, *dels grofhet el-*
ler finhet m. m. t. ex. *soista*, *hõristä*, *humahtaa*, *jä-*
rähtää; *roiskaus*, *rojaus*; *Sälunda utmålades oftast en*
handling med något imitativt ord i samma casus,
nummerus, tempus och persona med hufvudordet:
t. ex. *juoksor*, *juuttutaa*: *kantaa*, *löpöhtää*: *neuraa*,
helottaa.

säger. t. ex. *ajaja* körare af *ajaa* köra.
lufija läsare af *lufea*, läsa.

ri: kanske *Svenskarnas re* *Suutari*: Sko-
makare. *Karaatari*: Skråddare.

minen: utmärker *sjelfva handlingen*, odet
i *svenskan*, t. ex. *lufeminen*: läsandet, med
on uttrycker denna åndelse ganska nått och
träffande, en absolut nödvändighet. t. ex.
nytt on *lähteminen*: nu måste man begifva
sig. ei nytt enå *äänimistä*: det är ej mera
att orda.*)

ma: en fulländad handling, en product
af *stamordet*. t. ex. *rahtama*: hvad man
byggt. *kirjoittama*: hvad man skrifvit, etc
opns. (Till bildningen äro *Gerundia* icke an-
nat än *casus* af *nomina* på *ma*).

la: en benämning på *boningen* eller *hem-
manet*. t. ex. *Tuonela*: *Tuonis* eller *dödens*

*) En med anhangspron. suffixerad *a* (*sta*) *casus* af des-
sa *nomina* tillkännager efter verber af samma bety-
delse, *est oupphörligt fortfarande*. t. ex. *hafi hafi*
mistänsä: han sökre oupphörligt. *menen menemistä*
ni: jag går min gång. Till samma tautologi nytt-
jas äfven *Gerund*. *malta*: *hafi hafi* *malta*: sökte
efter sökandet d. ä. oupphörligt.

boning. pohjala: nordhemmet wanhala: gammelgård mattila: Matts gård.

sto: *Betyder collectivt en myckenhet. t. ex.* wåestö: folkhop, af wåfi folk. koiwisto: björkkog, af koiwu björk. laiwasto: en flotta, af laiwa skepp.

in: *Är en benämning på verktyg t. ex.* pohdin: dryfta wuolin: skafjern pistin: allt hvarmed man sticker. pufin potkotin, ja lampaan lennetin: Bockens sparkverktyg, och fårets flygverktyg (fötter).

uus, uys: *Äro ändelser för egenskaper, tillstånd. m. m. t. ex.* hywynys: godhet. wanhuus: ålderdom. (läl hywens: dygd. pahcus: last)

fet: *Äfven en benämning på verktyg. t. ex.* kannifet: allt hvarf man bär; af kanta bära. åänifet: hvarestefter man articulerar ljudet, af åäni ljud. alifet: underlag, foder, af alla under.

sta: *En ändelse för ord, hörande till ett bestämdt ställe eller läge. t. ex.* alusta: underlag. edusta: framsidan. tausta: baksidan, af alla under. etu: framsidan. tafa: baksidan.

ffo: *En benämning på stort och groft.*
 t. ex. suuffo: stor munt, af suu-mun. haar-
 riffa: grepe, af haara gren. Af samma art
 äro ändellerna: hfo, ltto och let. t. ex. loh-
 fo: fragment. af lohjeta: lolsua. palto, af
 paljon: mycket. roiskalet, af roikki eller ro-
 iffua: hänga.

ffa: Deremot är ett slags diminutivum
 t. ex. paaliffa, af paalu: påle. haaruffa: gaf-
 fel, af haara gren. peniffa: valp af pen-
 hund.

llinen: *Betyder så mycket som något in-
 rymmer.* t. ex. fourallinen: en nåfva. kah-
 malollinen: göpen. hatullinen. säkillinen: af
 foura, knyt nåfva. kahmalo: göpen. hattu:
 hatt. säkki: läck.

Hit hör ock anhangs Substantiver: funta,
 fausi m. m. t. ex. maafunta: landskap, af
 maa land. Hiippafunta: Biskops stift, af hiip-
 pa Biskops mösla. Wiikkofausi: en veckas
 tid, af wiikko vecka. wuorofausi: ett dygn (e-
 genteligen turperiod), af wuoro: tur.

Adjectiviska.

lainen: *En ändelse för nomina gentilia.*
Kuotsalainen: Svensk. **Suomalainen:** Finsk.

Sassalainen: Tylk.

uskainen: För det nåtta och intagande.
kaunufainen, pienufainen, lapsufainen (Sub-
stant), af kaunis: vacker. pieni: liten. lapsi:
barn.

sa (saß) För det nppfyllda och ymniga.
t. ex. satoisa: af sato: års växt. suotuisa: gunst-
ling, af suoda, uonna. sanoisa: ordrik, af sana
ord. warasaß: rik, af wara förråd.

wa: För det rikliga och ymniga. t. ex.
ruokawa: matrik, af ruoka mat. heinäwä:
rik på hö, af heinä hö. wäkewä: rik på kraft,
af wäki kraft.

toin: För det toma och saknande. t. ex.
awutoin: hjälplös. rahatoin: penninglös.

linen: Är den vanliga beskaffenhets än-
delsen, svarande emot: lig i svenskan. t. ex.
Zumalinen: gudelig, af Zumala, Gud. lihäl-
linen: körtslig, af liha kött.

Verbala)*

oa präf. on: är en ändelse för transitiva
upprepingar. t. ex. neuloa, neulon: ly, af

*) Af dem äro oftast flere på engång: t. ex. kiertää,
kierrän: vrida. kieriä kiertin: fortfara att gå ikring:

neula näl. seulon seulon: falla, af seula fäll.
 Ibland åtföljer denna åndelse begreppet af
 någon slags våldsamhet, låsom: teohoa, piu-
 hoa.

ista, prål. isen: En åndelse för intransi-
 tiva upprepningar. t. ex. wapistä, wapisen:
 darra. kapista, kapisen; ikramla. nurista nu-
 rizen; mumla.

fientyä fiernyn: tillaga i kring gåendet, vridas mer
 och mer. fi rivellä fierittelen: upprepa vridandet eller
 kringgåendet. fierahtaa fierahtan: gå ikring i ögon-
 blicket. fierahella fierahelen: upprepa ett sådant ö-
 gonblickigt kringgående. fieruttaa fierutan: hafva
 någon att gå i kring. fierutella fieruttelen: upprepa
 en sådan vridnings verkan på något. Om de Savo-
 laxiska reflexiva formerna på itä in (Österb. på utä
 un). af hvarje transitiv form derjemte utföres, så har
 man något så när begrepp om vart spraks formels
 rikedom. Möjligheten af flera eller färre former
 utaf ett verbum, beror på möjligheten att tänka en
 handling i flera eller färre nuancer. Till bildandet
 af formerna fordras en i språk elementernas sam-
 manlättning öfvad öra. Men derföre att jag icke
 hört den eller den formen, bör jag icke, om blott
 handlingen i den kan tankas, och om den kan bil-
 das med uppfyllande af språk elementernas vanliga
 fordringar, fördömma den samma. Huru mycket
 dock Finlänkan lidit deraf att den måst bildat sig ef-
 ter den formfattiga Svenskan!

lla, präf. len: *För upprepningar i smått och med behag.* t. ex. hynwäillä hynwäilen: smeka, af hynwä god mafailla mafailen: sofva ofta och med behag, af mafaan: jag sofver. laulestella laulestelen: sjunga. af laula sjunga. (*Formernas nästan af alla verba*).

ia, präf. in: *Är deremot en ändelse för fortsättning utan afbrott.* t. ex. purjehtia purjehtin: segla, af purjet segel. murehtia murehtin: lörja, af muret: bekymmer. ahnehtia ahnehtin: girugas. af ahnet: girig. kiihiä kiihin: löpa, af kiihi kättja. rämpiä rämmiin: draga sig fram i något. potkia potkin: sparka.

ta, präf. nen: *För tilltagandet i någon väsendtelig egenskap.* t. ex. paheta pahenen: blifva allt värre och värre, af paha ond. parata paranen: tillfriskna, af parempi bättre. wanheta wanhenen: åldras, af wanha gammal. waljeta walfenen: ljusna, af walfia ljus.

ua, präf. un: *För tilltagande i någon yttre tillfällighet.* t. ex. juopua juowun: blifva full, af juopo full. laskeentua laskeennun: sitta sig, blifva lägre. af, laskea låtta. menestyä menestyn: trifvas, af mennä gå.

waalistua waalistun: blekna, af waalia blek.

asta, práf. asen: *Är en ändelse för ögonblickliga transitiva handlingar.* t. ex. potkasta potkafen: gifva en spark, af potka ikänka. kuofasta kuofafen: stöta (i hast), af kuofka gräfte. puhkasta puhkafen: sticka ut, af puhki igenom. lauwasta lauwafen: spänna af, (ge syr!) af lauweta falla i hop. rewästä rewäfen: rifva (i hast), af rewetá sprikka.

ahtaa, práf. ahtan: *För ögonblickliga intransitiva handlingar,* t. ex. porahtaa porahtan: ikrika till (en gång och i en hast), af porata ikrika. fihahaa fihahatan: hvåsa till, af fihhi: hvåsandet. jåráhtáá jåráhtán: ik akas (i hast), af jårístá ikaka. leimahtaa leimahtan: ljunga (i en hast).

fsua práf. fsun: *För anseende och tycke.* t. ex. paháfsua paháfsun: anse för illa. hhwáfsuá hhwáfsyn: anse för väl. oudofhsua oudofhsun: anse för främmande, vara blyg, af pahá ond. hhwá: god. outo: främmande.

oita, práf. oitsen: *För vårdslösa handlingar och oregelbundna tilldragelser.* t. ex.

haparoita haparoitsen: Ikrapa i hop, af haparus ikrapa. pisaroita pisaroitsen: droppa, af pisara droppa. suutaroita suutaroitsen: drifva Skomakeri, vara en klåpare, af Suutari: Skomakare.

ttaa, práf tan: *Denna ändelse betyder förorsakande, bestyr och tillställning.* t. ex. taimuttaa taimutan: böja, af taipua vara benågen. poruttaa porutan: hafva en att skrika, af porata ikrika. nauruttaa naurutan: hafva en att ikratta, af nauraa ikratta. teettää teetán: låta göra, af tehdä göra. juottaa juowutan: fylla en, af juopua blifva full. (formeras nästan af alla verba).

ita, práf. in och uta, un, (bägge med föregående vocal,) äro ändelser för verba reflexiva, den förra i Savolax, den andra i österbotten. t. ex. Sav. muuttaita muuttain, österb. muuttauta muuttaun: flytta sig.*)

*) Alla sålunda bildade verba conjugeras likasom de ursprungliga. Om den Savolaxiska reflexivum på *ita in* märkes i. att detta *i* som characteriserar denna conjugation, är att anses såsom varande från *itse, sjelf,*

hvaraf det äfven, åtminstone i de ändelslösa böjningar bår utförligare bevis (i 3 pers. sing. präf. och impf samt imperat). med *i*hen, *i*ffen, *i*se och *i*te. t. ex. *muuttaihsen*: han flyttar sig. *paneite*: fått dig. (Se bland annat sid. 14 och 52, i första delen af E. Lönnrots Kantele). 2. Så vida detta *i* alltid föregås af en vocal, skulle med impf. ändelsernas begynnelse bokstaf *i*, tre vocaler sammanslöta; detta hindras i ind. så att den första vocalen ifall den är *bortkastelig*, (a. e. i. ä.) bortkastas: t. ex. *muuttaita* präf, *muuttain*, *muuttait*, *muuttaihsen*, *muuttaimme*, *muuttaitte*, *muuttaitvat* impf. *muuttiin*: (icke *muuttaiin*) *muuttiit*, *muuttihsen* etc. men är den första vocalen *obortkastelig* (o. u. y. ö.) så bortkastas endera af *ii*.; blifvandes då imperf. lika med präf t. ex. *riisuita* präf. *riisuin*. impf. äfven *riisuin* (icke *riisuiin*. eller *riisün*). Uti Impf. conjunctivi hindras 3 vocalers sammankomst medelst ett mellankommande s. t. ex. *muuttai-s-ffen* *muuttai-s-iffit*.

Bihang 2.

Prof af åtskillig slags Finska.

(Den mellanradiga ordagrannaste öfversättningen, förmodeligen redan för bristen på Finska Lexica, kårkommen; är derjemte ämnad att ådagalägga Finska språkets egenheter. Företrädesvis äro sådana stycken valda, som innehålla hufvudsakliga brytningar ifrån det egentliga grammatikaliska språket, af hvilka här anförts och nummererats 36, mindre hufvudsakliga o-beräknade).

1. Ur Äldre Runor, allesamman på upplands eller Hög finska.

a. Om den musicerande Wäinämöinen.

Sittek^t vanha Wäinämöinen

Sedan gamla 2 Wäinämöinen (sedan satte sig g. W. sjelf i. i.)

1) Hvarje vocal ändelse (Imperativus och Infinit. i synnerhet) har efter sig en slags aspiration; i Savolax så stark att den ibland med R utföres. Sålunda Sitte^h och Sitte^l för Sitte; äfven säges: sitten.

Istuksenz. 3. irek 4. r. ripahan 9
 satte sig r sielf i sätet
 Otti soitou formillehen, 6
 tog spelet å singlar sina,

2) *Istuitsen.* *Uti ordens ändelse stafvelserne bortkastas i efter en vocal, i Hög- och Uleåfinskan.* t. ex. Jumalaton för Jumalatoin. hirmunen för hirmuinen. Detta bör dock icke ske om blandning af ordböjningar derigenom skulle uppkomma. Hån istu kan såges för: istui; men istun för istuin icke, ty då skulle präf. oeh imperf. icke åtskiljas. 3) *Hän är i Savolax en anhangs partikel till 3 person af indic.* innebärande en reflexiv betydelse, sammalunda förekommer se. äfvenfom te efter imperativ. mme efter r persf. 4) *Mellan tvenne vocaler i ordens rotstafvelser förändras consonanten t. åtminstone på sju olika sätt: t. tt. ht. ts. (tj.) tsch. s d aspireradt.* Iblaud desfa olikheter hör tt. egentligen till Uleå, t. och th. till runo och högfiniskan, ts. (tj.) till Bibel-, tsch. till den Rysk carelska; d. aspireradt till Raumo- och Eura äminne finskan. t. ex. mennään metään wittoja kattoon: metään witoja katoon: mehtään wih-toja kahtoon: metsään witsjoja katsoon: metschään witschoja katschoon: mehdään wihdoja kahdoon. sålunda ite. ihte. itse. itsche. ihde för itte. om f. se anm. 1. 5) *Emellan hvarje tvåskrifven vocal i ordens ändelse stafvelser hafva de fullständigare dialecterna ett h. helst i Savolax och Österbotten.* Så vida ncasus alltid har fäste vocalen fördubblad så kan der alltid ett h. inslickas. Enstafviga ord hafva detta h. allmänt, ty annors skulle tre vocaler sammanstöta. t. ex. påå(h)än ei pååän. 6) *n. hängt efter vocal ändelserna, som med eller utan mellankomman-*

Käänsi käyrän polvillehen,⁶

wände det frofiga å knåna fina,

Kantelen kätenså alle.

harpan till händers fina undra (under sina händer)

Soitri vanha Wäinämöinen.

spelte (så) gamla Wäinämöinen,

Wasta ilo ilolle kävi

Då först glädje till glädje gick (då först slog det sig till glädje)

Soitto soitolle rajusi

spelet till spel sig böjde (blef spel utaf)

Ei sitä metäsä 4. 7. ollut

Ei af det i skogen war

Jalan neljän juoksevata

fots 2 fyra 1 löpande

Koivin koikelehtivata 4

långbena stänglande.

Jok 8 ei tullut kuulemahan 5

som ej kom till att höra

Tehesä 9. 7. Ilän iloa,

under görande 2 Fadrens 1 glädje (under det Far gjorde glädje)

de h. fördubblats, är en förkortning af anhangs pron. nsa; Ålunda formilleen och formillehen för formillensa.

7) Sa casus fördubblar 8. i Savo- och Tavastl. finskan: mettäsä för mettäsä. 8) Med måtto förekommer Apostropher i alla dialecter. I Åbofinskan helst kring Rau-

mo och i gamla Psalmboken, åro de allmänna. 9) teh-

desä. D. gifves sällan i Savo- och Uleåfinskan. Allmännaft utelusas den. Dock bytas den ofta till l. j. w. någon gång till

Wäinämöisen soitellela.

under Wäinämöises spelande.

Karhukin aidalle kavahti

Björnen och så å gårds gård fluttade

Soitettua Wäinämöisen m. m.

Efter spelandet 2 Wäinämöisesz (efter Wäinämöises spelande)

Itekin 10 Weina Emäntä

sjelfwa och så wattu Wärdinnan (till och med sjelfwa

Rinnoin ruoholle rojahti Hafs frun)

brödigänges å gräset förtdas

Wetäy b vesi kivelle

drog sig å en wattu hålla

Wahtallehenc vaivoaksen 3

å magen sin bemödade sig

Itestänni d Wäinämöisen

af sjelfwa och så Wäinämöises (till och med af sjelfwa B.)

Weder juoksi 11 silmistähän e

wattuen runno från ögon hans

ww. på sina ställen till r. och h. 10) Itekin. Begynnelse
 consonanten af anhangs partiklarne fördubblas gerna i
 Runofinskan, ofta äfven i andra dialecter. ofta försvin-
 ner då för väljudets skull en consonant ändelse. t. ex.
 tulello kommer då, för tulello. a) Weden ween. b) we-
 täyi se N:o 2. c) wattaleksi 1e N:o 4. och 6. d)
 Ittestähän? 11) Juoksiwat: af förkortningar i 3 pers.
 pl. begagna sig nästan alla dialecter. äfvensom af 3 pers.
 sing. i st. f. 3 pers. plur. Ei för Einät. e) Silmistähän
 se N:o 6.

Kaseammat Karpaloita ¹²

sylligare än trånjon

Pyyliämmät pyyn munia

dygare än hjeru ägg

Reheille rinnoillehen ⁶

å redliga bröstten hans

Rinnoiltahan ⁶ polvillehen ⁶

spån bröstten hans å knäna hans

Jaloilla jalkansa päälle

å benen å ben hans uppå

Puteisit ¹¹ vesi pisarat.

föllo wattu droppar

Läpi viiden villa vaipan

genom fem ylle wexar

Sarka kauhtanan kaheksanf

walmaris jacker åtta

b. Ur bönen till S:t Catharina.

Katrinatar ¹³ Waimo kaunis, m. m.

Cathrina qwinna stöna

12) karpaloita: o (ö) är finska språkets älsklingsvocal, det är i synnerhet a som i distonger öfvegår dertill (se formatio nom. plur., och formatio impf. ind. och den Savol. kareliska dialecten här nedan, ågande man för mas spari för saari, deremot finnar man af våra tvenne oo. det sednare vara a. t. ex. kosoat för kosoat. f) lehdetsan se N:o 9. 13) Sar. tät (tärri) är i Savolax en generell

Yön Tytti, g Hämärän neiti b

Rattens dotter skynningens mö

Wiisi piikoa i pityö 14

fem pigor häll

Kuusi käskyn kuuliata

ser befällnings hörare

Karjoani k kahtomasfa 1

boskap min i att värda

Neity Maria Emonen! m

Jungfru Maria moder

Maasta asti aita paunuk n

ifrån jordeu ända gårdsgård sätt

Käyvvä o karjan kaunihistak 5. 1.

att gå boskapen wackert

Tänä kiesukien p kesänä

i denna Jesu sommar

Jumalan suvena suurra 15

i Guds sommar stora

Pelkomata q pieni kynnem

utan fruktande små flons (utan små konst fruktande)

ändelse för soemininum. g) tyttö. tytär. h) neito. neity
 se N:o 4. i) piikaa se N:o 12. 14) Sjelfva roten
 eller thema är i Runo- och bögfinskan annan än hos oss.
 pityö är imperat af pityöä. pityön vårt pitää. pidän. k)
 karjoani. se N:o 12. l) kattomasa se N:o 4 och 7. m)
 Emä. Emo. Emi. Emus. n) paue se N:o 14 och 1.
 o) läpdä se N:o 9. p) Jesuksen. 15) suurena. Samman-
 dragningar äro att tillskrifvas kortheten och licentia pec-
 nica. q) pelkkämätö se N:o 14.

Wafikan varajamatak!^c

ntan Kalfwens förhågande

Kiveksi minua omani

till sten mina egna mina

Pääksi kannon kaunofeni

till ändor 2 stubbens 1 sköna mina (må förwandlas i odjurs ågon)

e. Kaudan Synty.

Irte 4 Seppä Ilmarinen

Sielf smeden Ilmarinen

Pani orjat liehtomaan,

satte trålar till att bålga,

Painamaan palkkalaiset;

till att trycka de legde (satte de legde till att trycka på)

Orjat liehto^a löyhytteli.

trålarne bålgade gungade

Jo päivänä kolmantena

redan dagen 2 den tredje

Kahto 4 ahjosa^b alustan

besåg han åsjans sin undra (och sade)

Mitä mun¹⁶ tuleni tuopi?

hwad min eld min hemtar

r) waromata se N:o 14. och r. a) liehtoiwai löyhytte
liiwat se N:o 11. (sid. 63). b) ahjosa. c) Af kahteloa,
kääntelöä, vårt kattella, käännellä se N:o 14. 16) munä;
finä. sammandragas ofta till mä (män); sä (säs) någon
gång till ma; sa, ja till och med till iii. och s. och

Kuta ahjoni ajaa?

hwem äsjan min drifwer (hwad producerat min äsja.)

Rauta tunkekseen³ tulesta

jernet tränger sig ur elden

Ifo rauta lähteestä

fiora jernet från källan (som fäs af käll dy)

Emä rauta veen navelta.

moder jernet från watten navelar (källs ädror)

Kahteloo, c kääntelöö. c

han ser han wänder (och säger)

Hofs sinua rauta raukka!

hoh dig jerne stackare!

Ettfäs¹⁶ silloin ollut, suuri

icke du² då war i stor (du war då icke stor)

Kuins¹⁶ tuotihin pajahan,

när dig man hemtade i smidjan

Kuinsfas^{10. 16.} heilut^c herreesstä,⁷

när du gungade i dy

Wenyt wehnästä^f rahasta⁷

tögdes i hwet deg

Noufit nuorra^g taikinana;

fleg upp ung i deg förwandlab

kunna då begagnas såsom suffixer. Gen. Minus, suun, sammandrages till mun, sun, hvilken sammandragning då behålles i alla casus. Casus af hän, hänen, sammandrages till hälle, hällä, håltä. e) heiluit se N:o 2. f) wehnästä se N:o 15 och 7. g) nuoreng se N:o 15.

Kumma^h sinun ahjoon ajelin
 Mår jag dig i åsjan fõste

d. En förbannelsesformulär.

Ken^{hh} kateheni kahtonovi,^k
 Hwem aswandsamt ser
 Silmin kierin kekfinõvi,^k
 äga 2 fæd 1 foyar
 Ken^{hh} kujalla kuunelwoo,^k
 Hwem i smugan lysnar^h
 Wälillä wäjystånõõ;^k
 i mellanet lurar på
 Hiien^l hursti hurmehinen
 Hiifis duf 2 blodiga 1
 Korviin kohettuoon,¹⁷
 i õron må pösa sig (och göra honom)
 Korvin kuulemattomaksi!
 med örat till hörsellõs

h) kuin minä se N:o 2. 16 och 10. hh) kenkä. i) ka-
 tein af kated. k) kahtonsa kahtonon, vårt kateka, efter
 N:o 14. kekfinõä kekfinõn, vårt kekfiä. kuunelwoo kuunel-
 won, vårt kuuleka. wäjystånõä wäjystånõn, vårt wäjyä,
 om wi (pi) se sid. 35. l) hiiden se N:o 9. 17) ko-
 hettuõs, (F) såsom begynnelse bokstaf i vissa ändelser
 och anhangs partikler försvinner ofta i Hög- och Ru-
 nosfinskan; äfven öfvergår det ofta till n.

e. utur Rosion lufujs.

Ompa mejän^a neiisfäme
 Öfr wiist bland wåra jungfrur wåra
 Ketråjöö¹⁸ kultalankan,
 Spinnersta² gulb tråds,
 Waan onko tejän^a fulhoisfane
 men är dä bland edra grudgummar
 Kylvö miestä, kyntömiestä m. m.
 sänings man, plöjnings man

f. En Krigsmans bön.

Wäinän tyttö,^b kultakulma!
 Wäines dotter, gulb hörn
 Waski helma. vyö hopea^c!
 foppar sköte bälte² silswet¹
 Wettä vänkille vetäsed!
 watten ä fångpannan drag (nemligen hos fienden)

18) fehråjöö (fehråjää 12) wårs hr. och ur. heter i *Karelen* och äfwen på somliga orter i *Österbotten* tr, fr. eljer pr. t. ex. penra heter petra. faura: fatra. ohra: otra. fehrätä: feträtä. nauris: nakris (i *Olonets* nagris) foura: fopra. äfwen så heter vårt ul. derstädes fl. t. ex. seuloa: fielloa. neuła: nekla. (Ol. negla). a) meidän teidän N:o 9. b) tyttö, tytär. c) wyö, hopea är det samma som hopea, wyö. en sådan *huppallage* är i *Runofinskan* bruklig: så heter *punainen*, wene: wene-punainen. Gem. wene-punaisen. d) wetäsiä, vårt wetää se N:o 14.

Jot' ei ruuit rupsahtaisi!
 ett ei skruffarna må skruffa
 Eikä lukko laukiaisi!
 Ei2 och1 läset spänna af
 Pahat jauhot paukahtaisi!
 de ilata mjölen smålla titt
 Eikä lyjyt miestä löisi!
 Ei2 och1 blyen mannen 2 slå 1
 Tinapallit paiskoaisi^e m. m.
 tenn bollar hugga (honom)

2. Nyare Runor.

2. Sabwisson soria poika menee farmalan tytön
 luhille (Balamo)

Setän Eva päälle kahto,^a
 Setäs Ewa uppå säg
 Kuunteli^b kujan sisästä,^c
 hörde på i smugans inre
 Tuollen¹⁹ riuna^d ripsattiin.^e
 åt denna en grivna man grivfäde, (man gaf en gr.)

e) paiskai si se N:o 12. a) kattoi se N:o 4 och 2. b) lunneneä. vårt kuusella. c) sisästä se N:o 7. 19) tuolle. i de fullständigare dialecter heter lecasus, len. Detta bör skiljas ifrån leen och lehen som enl. N:o 16 är lecasus suffixerad. d) Ryska grivna 10 kopek. e) ripsattiin^o ripsattiin se N:o 5.

Ei riuna^d mitään maksa,
 Ei grivnan något gäller
 Tuollen¹⁹ kaksi kapsattihin^e
 åt denne två man tvåssade (man gaf två)
 Ei kaksi mitään maksa,
 Ei två något gäller
 Rupilainen^f rupsattihin,^e
 En Rubel man rubsade
 Jot' ei sais²⁰ sanaa kylälle,
 att ej man finge bud till bys
 Kirkokunnan kuulaville,
 till kyrkogällens höranden
 Heimokunnan tietyville.
 till slägets skapets tännanden
 Jo jotain rupila makso m. m.
 redan något Rubeln gälde (hon läsvade tiga)

b. Om Wicks Hukka, som hemhållt en drunknad hund, den han tagit för en utter.

Onko^a tätä sirikat^b syönnä,²¹
 Hafwa detta syrjor ätit!

f) Rupa. 20) (sais. Imperf. ändelse ifi förkortas till is. efter godsfinnande äfven i de accuratare dialecter.
 a) utvattos se N:o 11. b) Sirikat. 21) Att predicatus äfven i nacasus förekommer, är å sid. 37 omtaladt. Det är i Karelen och äfven i Savolax merendeles falltet med participier hvilka derjemte vanligtvis förkortas. Så

Tonkinna²¹ vesi torakat?

fungit² wattu torakori (då sade twenne andre ka-

Woi sinua hulla Hukka! relare)

Be dig galna Hukka

Koskas¹⁶ koiria kokoate^e

Når du hundar samlar

Keskellä kesä syäntä,^d

midt i sommar hjertat

Olisit tuon talvellain^{dd} tavanna²¹ m. m.

du hade den om wintren också träffat

e. **Nimis mies Mantelin Ryöstöistä.** (Stomants)

Manteli matala Herra,

Mandell undersättfig Herre

Nimismies lihava niska

Länsman fet nacke

Oli ottaja verojen,^e

war tagare² skatter³¹ (bref in skatt)

Saattaja favurahojen.²²

hemtare² bötes penningar³¹

Ensin ryösti Rytkölästä,

först plundrade han i Rytköla.

lunda: syönnä, (syöncinä), för syöneet; tonkinna (tonkinea) för tonkineet; tavanna (tavanneena) för tavannut.

e) kokoot se N:o 12. d) sydäntä se N:o 9. dd) talvellain se N:o 17. e) werojn. 22) Sallorahain, för

Sitte Härkölän hävitti,
sedan Härkölän z han försörde r
Pani turkit tukkusehen,
satte pelsar i qvarstad
Sarkatorvet saalajasi'. f
walmars packor z gömde r
Sittå koki kotihinsa
sedan stråfwade han åt hem sitt
Wenehellå vettä myöten;
med båt watten z långsmed r
Akat airoille asetti,
qwinnor till åror han ställde
Hienosformet soutamahan, s
mjukt fingrar till att ro
Kinnitti kivilahelle, g
spånde till Kivilax
Souti 23 Juuvan saaren päähän m. m.
rodde till Juuvas öns ända.

vårt k har Högfiniskan ofta w. f) salajaan vårt salaan.
g) kivilahelle se N:o 9. 23) Soufi. verba som i 1 och
2 pers. imperf. erbållit s., behålla väl äfven i 3 pers.
sing. s. (se sid. 24). men i Högfiniskan förekommer dock
t. likasom i infinitivus. Sålunda Soufin soufit. 3 pers.
Soufi soustwat eller souti soustwat, af Soutaa soudan.

a. Ur Dulun Kaupunnin a palossa, af Doct. G. Loppellus. *)

Käsin, korvoin, korennoilla;

med händer säfwar med säfstrånger

Kantamalla kilvotellen,

med bärandet täflandes

Wyöryttäin ja vetämällä

wältrandes och med dragandet

Tuli vettä tulemalla,

tom watten med kommande

Tynnäreitä täysinänsa;

tunnor i fyllor fina (fulla tinnor)

Ruutat, Ruiskut, rauta ruuhet,

surutor sprittor jern hoar

Roiskat, Raput rohkiasti,

stänkquastar trappor dristeligen

Neuvot monet moninaiset,

werktyg många mångahande

Palo purjehet^b parahat^b

brand seglen de bästa

Tulit^c toimella tilalla.

kommo med drift till stället

Miehet monet mielevimmät

Männer många de sinnrikaste

Niin kuin karpät kuusten päihin

så som hermeliner till granars toppar

*) Så värdadt språk som detta finner man dock icke af alla författare i Uleåborgs Län. a) kaupunkin. b) purjeet paraat se N:o 5. c) tulivat se N:o 11.

Honkan okfille oravat
 till feruns quistar etorrar,
 Neusit 1 1 lensit 1 1 lakehille,
 flego flego på tafan
 Sinne fuojat feinukfille,
 dit ftyggen å wäggarne (nemligen habes)
 Wesi vaipat vierykfille,
 wattu mepor å fiborne (som woto)
 Liekin kyntå likemmille;
 lågans ilor närmaste
 Toiset kekseinsa kenofa,
 andra i feror deras rakhet (med sine rafe feror)
 Eli kirveinsa kivalla,
 eller med tyors deras ifwer (med sine ifriga tyor)
 Eli neuvoinsa nenillå,
 eller med rådens deras nåsor
 Ryskyttivår rynnäkollå,
 hade att braka med wåldsamhet
 Pelko paikkoja panellen
 farhågs ställen läggandes
 Maata myöden matalikfi.
 med marker 2 jem 1 till låga
 Taikka kastetra kivasti d
 eller wåtska 3 ifrigt 2
 Råiskyttivår roiskillansa.
 skalade de 1 med stånkquastar fna

d) fiiwaastit?

Toimi teki, taito teetti,
bristen gjorde, wettet ledde werket,
Wyory^e vesi virtonansa^f
trillade watten i ström (deß) förwandlad
Paukahellens^g putki päästä
smällandes ifrån rör ändorna (sprutor)
Kävi vauhti^h viemäreistä m. m.
gief 2 fradgan 1 ifrån ledarena (slangarna)

3. *Språkets äldre behandling i vers och Prosa, af Svetizerande.*)*

a. Om Ukon malia, af Biskop Agricola.

Ja qvin^a kevâ kylvô kylvettiin,^b
Och som wâr sâning man sâdde
Silloin Ukonmalja juotiin.
Ni Ukos skâl man dract
Siihen haetin^c Ukon wacka,
Nertill man sökte Ukos wacka
Nin^d juopui^e pika^f että akka.
Ni berusades pigan att (som) fârringen

e) myöryi se N:o 2. f) wirtanansa se N:o 12. g) pau-
kahellen. h) wauhto. *) Uraktlämandet af egenteliga
småka ord böjningar, och deremot begagnandet af små-
aktiga partiklar, utmärka denna dialect. a) Ruin. b)
pölvettiin. c) haettiin. d) niin. e) juopui. f) piika.

Sijttäs paljo häpie^h sielle²⁴ rechtin^t
 om den mycket fram der man ajorde
 Qvins sekå cultin^k ettel^l nechtin^m
 som både man hörde och såg
 Qvins Rauni, ukou naini, härskynⁿ
 som Rauni Ukos gemål smattrade
 Jalosti ukoi^{*n} pohjasta pärskynⁿ
 dugtigt Ukko i botten smattrade
 Se siis^o annoi ilman ja voen tulon.
 det då gaf luft (wäderlek) och årets komst (grödo)

b. Om Kekri.

Ei aina kekriä kestä,
 Ei alltid (af) kekri räcker
 Ei aina Tupia pestä
 Ei alltid stugor man tvättas
 Ei aina höyky,
 Ei alltid ångar
 Ei aina möyky;
 Ei alltid mängar
 Ei aina viina flaskusa löyky.
 Ei alltid vin i flaskan bångar

g) siittä. h) häpiää. 24) i Åbo Län hopblandas ånn
 i denna dag Ues och Uacasur. i) tehtiin. k) fuultiin.
 että. m) nähtiin. n) härskyi, pärskysi se N:o 2. *n) ut
 fo. Så förekommer kuffo: tupp, efter Åbofinsk kuff
 Matth. 26: 34. o) siis. p) wuoden.

Kosk juomme hyvä oltta, q
 är wi dricke godt öl
 Niin mahdam²⁵ tupakkaa poltaa.
 ä må wi tobak bränna
 Isken siis valkiat taulaan
 og slår då eldar i snösket
 Ja vi voitan kaulaan^{qq}
 och förfriskar sirupen min
 Ja vihdoin iloifest^r laulan.
 och ytterst glädliga qwäder.

c. Lagboks första.

Ruotzin^s valdakunnan²⁶ Laki. Pahategon^t
 Sverges wäldgällets (rikes) Lag. — Allgernings
 kaari. 3 Luku 2 §. Jos lapsi-ikäinen ki-
 bäge (balk) 3 Cap. Om barn-äldrig för-
 roo; se pitä²⁷ vanhemmilda²⁶ eli Isännäl-
 bannar, den skall af föräldrarna 3 eller husebänder

q) olutta af olut. Öl heter äfven olua. 25) mahdamme.
 Det hör characteristiskt till Abosinskan, helst kring Rau-
 mo, att lemna bort alla slut vocaler. En Raumoit ha-
 de sett något härligt och yttrade sig: ö! pien tulk karwoi
 ikän mett pufin pääs. d. ä. oli pieni tulkto karwoja ikään
 kuin mettä pufin pääsä. qq) kaulani se N:o 25. kaulaan
 med två a. är så ovanligt, som orätt, men rim. r) ilo-
 festi se N:o 26. s) Ruottin se N:o 4. 26) Waltakun-
 nan; b. g. och b. för p. f. t. hör till det äldre skriffät-
 tet, sid. 1. t) pahategon af paha och telo. 27) pitää.

då²⁶ vitzoilla 4 kuritettaman, sen jälkeen
na med ris² man aga 1 der efter
kuin ikä eli paha sifu on. Jos se tapahtu^u
som älder eller ilaka sinnet är om det sker
usiammin; pandakon^v jalkapuhun^x kirkon
ostare må man sätta i fot tråd (stocken). kyrkans
oven tygö.^y Jos vanhimmat laimin^z lyö-
dör till om föräldrar i stille slå (för-
våt kurittaa lapsians^{aa} kirouxiista; tehkön^{bb}
lumma) att aga barn deras för förbannelser göre
sakkoa viisi talaria. 31 Luku. Taposta ja
bot fem daler. 31 Cap. om drap och
muusta paha tegosta^t kuin lapsi-ikäiseldä
annat ill gernag som af barn äldrig
tapahtu.^u 1 §. Jos lapsi ikäinen joka on
sker om barn äldrig som är

Det är först i sednare tiden man allmänt börjat två-
skrifva hvarje lång vocal i ändelse stafvelser. NB. Der-
före skola icke alla verba som enligt det gamla skriffät-
tet af Infinitivus, skulle komma under namn af verba
med consonantfäste, såsom sådane anses: malttaa om-
byter sina rotconsonanter under conjugerandet likasom
andra verba med vocalfäste, ehuru, efter det gamla skrif-
fättet maltta. det skulle komma under verba med con-
fäste. u) tapahtuu. v) pantakoon se N:o 27 och 28.
x) jalkapuhun se N:o 28. y) työ uttaladt ty-ö. z)
laimiin se N:o 28. aa) lapsiansa se N:o 26. bb) teh-
köön.

vanhemb²⁶ seitfendå^{cc} ajastaika, dd ja nuor-
 äldre än sju af tiden tider (år) och yng-
 rembi viittä toista kymmendå²⁶ vuotta tap-
 re än fem af andra tiondet (15) år dräp-
 pa^{ee} toisen tahdollans^{ff} niin maxetan^{gg} hä-
 per en annan med vilja sju så betalar man af
 nen tavarastanla lakkoa kolme kymmendå²⁶
 hans gods hot tre tiot
 talaria m. m. Oikeuden käymilen kaari 30
 daler Rättens gångs bäge (balk)
 Luku 1 §. Joka etziä⁴ tahto^{hh} ettå ku-
 Cap. den som sêka will att R^o
 ningas²⁶ mahdais koetella Hovrätin tuomi-
 nungen måtte pröfwa Hovrättens dom
 on ja päätöxen, joka pää asiata langennut²⁷
 och beslut (utslag) som i huswud saken fallet
 on; andakon^{26. 27.} seu kirjallifesti Hovrät-
 år (har fallit) gifwe det skrifteligen i Hovrät-
 ilä tietävåxi ennen kello kahta toista kym-
 ten tillånna före klokan två af andra tion-
 mendå²⁶ seizemåndeuvå 4. 26. päivänä, seu
 dt (12) på sjuende dagen den 2
 lukemata jona päätös langeis^{kk} m. m.
 utan att räkna 1 i hwilken beslutet föll.

cc) Seitentå (se N:o 4 och 27) tazasus af obrukliga No-
 minativus seitten) dd) ajastaikaa. ee) tappaa. ff) tah-
 dollansa. gg) maxetaan. hh) tahtoo. ii) mahdaisi se N:o
 20. kk) lankeisi se N:o 27 och 20.

d. Bibelfinstra.

Ja Jumala sanoi: tehkämme^a Ihminen
 Och Gud sade göröm en människa
 meidän kuvaxemme, meidän muotomme jäl-
 till vårt beöte vårt² utseende ef-
 keen ja he vallitkon^b kalat meressä. Gen. 1.
 ter 1 och de måga råda (öfver) fiskarna i hafwet
 26. Ja Herra sanoi: minä tahdon ihmisen
 och Heran sade jag vill människan
 jonga²⁶ minä loin hukutta^c maan päällä²⁶
 hwilken jag skapade, förgöra från jordens yta
 hamasta ihmifestä niin karjaan asti, matoind^d
 ifrån människan så boskap ända till, maskar
 ja taivan linduin^d asti, sillä minä kadun
 och himmelens foglar ända till. ty jag ängrar
 että minä niitä tehnyt olen*). Gen. 6. 7. Niin
 att jag dem gjort är (har). så
 myös taivan^e linnuista seitzämän,⁴ koiras
 och af himmelens foglar sju hane
 ja naaras että siemän jäis elämään koko
 och hona att såd blefwe till att lefwa på hela

a) tehkäämme se N:o 27. b) wallitkoon (se N:o 27.)
 sing. för plur. wallitfoot se N:o 11. c) hukuttaa se N:o
 27. d) matoiin, taiwaan, lintuun se N:o 27. *) että
 minä niitä tehneeni säger det samma kortare och kraftigare (se
 sid. 58). e) taiwaan se N:o 27.

maan päällä Gen. 7: 3. Parembi²⁶ on pivon
jordens yta. Bättre är en näsiva
täysi levosa, kuin täysinäiset kahmalot vai-
full i ro än fulla göpuar i mö-
vafa ja hengen²⁶ ahdistuxefa Pred. 4: 6.
da och i andens trängsel.

Nåstan alla beakteliga Finska Religions böcker äro på
Bibelfinska författade.

e. Huru den behandlats uti gamla Finska Psalmboken kan
af efterföljande jambiska verser inhemtas.

N:o 24: 3. Sill ett^f ne jumalattomat
Ty att de ogudaktige
Ej*) voi seiloo.²⁸ duomion²⁶ edesg
Ej mägta stå i domen framföre
Eik^h tyndiset katumattomat**)
och ej syndare vohfändiga

f) Sillå, ettå se N:o 25. *) Eiwåt se N:o II. 28)
seisoa. a ändelsen så väl i infinitivus som i acaus öfver-
går till den vocal som är rotfästet. i st. f. Karhua såger
man Karhuu. Här af igenkännas Ulfbyboar i Åbo Län,
ehuru äfven andra döcknar såsom Loimijoki, Pöytis m.
m. nyttja denna förkortning äfven hör detta till den
Savocareliska dialecten. g) edeså se N:o 25 h) eifå se
N:o 25. **) Syntiset (se N:o 26.) katumattomat, är o-
rätt för att rimma. Syntisfå katumattomia borde det va-
ra; ty hvarje verbum i nekande sattsfer regerar acaus
(lid. 52.) h) seå se N:o 25. (NB. Här ser man äf-

Löytä hurskasten seas^h
 man finner i de rättfärdigas ibland
 Herra hurskasten tien tietä
 Herran rättfärdigas wäg wet
 Mut^k jumalattomat viettä^l
 men ogudaktiga förförer
 Oma tie kadotukseen.
 egen wäg i förtappelsen.

N:o 391: 11. Al^m ann^m munⁿ vilpistellä
 Ei lät mig swifa
 Pois sinust^o Jesu Christ^o
 bort från dig Jesu Christ
 Waan vahvist^p uskon²⁷ vielä
 utan stärke till tron ännu
 Kiinnit^q sinust^r kiindia^s
 jäst i dig (ditt) fast
 Ett^t sotii^u vahvast^v taidan
 att strida starkt jag kan
 Mua kates tuetkon
 mig hand din södje

ven hrudant rim i gamla Finska Psalmboken begagnats.
 seas (kall nu rimma med ees) i) tietää se N:o 27.
 k) mutta se N:o 25. l) viettää se N:o 25. m) Ulä
 anna se N:o 25. n) minun se N:o 16. o) sinusta Christe
 se N:o 25. p) vahvissa. q) kiinitä se N:o 25. r)
 sinuus pronomen med anhangs pronomen s) kiindia^s
 se N:o 25. t) Että se N:o 25. u) sotia se 28. v) vah-

Sitt*) iloll*) veifat*) mahdan
 sedan med glädie siunga jag må
 Jo nytt kaicky täytetty on
 redan nu allt fullkomuadt är.

4. Nyare Finsk prosa.

a. Ur Bördags plakatet för år 1832.

Ainoasti he, jotka ahkeroitsevat täyttää
 Endast de som bemöda sig att fylla
 sen (Kristin opin) käskyjä, nauttivat mur-
 dens Christi lärans bud njuta ett ifräa
 heista levotettua hengellistä²⁶ elämätä, he
 forgerna till hvilan bragdt andeligt lif de
 tuntevat, ulkonaisen ruumillisen elämän vai-
 kanna, i det yttre sekamliga lifwets mö-
 voisfä, lohdutuksen ja pitävät toivon vielä
 dor hugswalelse och hålla hoppet ännu
 kuolemasfakin: 7) he taitavat iloita vapah-
 i böden också: de kunna glädjas af fräl-
 tajan fauoista: joka minua rakastaa, se pitää
 faren's ord den som mig älskar den håller
 (minun) lanani, ja minun Häni rakastaa hän-
 (mina) ord mina och min Gader min älskar ho-
 tää, ja me tulemma²⁹ hänen, tyvönlä^a ja
 nom och wi komme till hans hos hans och

wasli. *) Sittä ilolla veifata se N:o 25. y) kaikki täytetty.
 29) tulemme, mme och tte, ändelser för 1 och 2 plur.

afumma²⁹ hänen rykönänfä. — Nämät totuu-
 ho i hans hos hans Desja san-
 det, vaikka yhtäikäiset Kristin uskon kansa,
 ningar, fastän enälldriga Christi trou med,
 eivät kuitenkaan taida koskaan liian usein
 ei liivoäl tunna någonfin förmycket ofta
 kerrottaa*) m. m.
 upprepas.

*beta äfven, allmänt nog, mma och tta. a) tykönsfä. *)*
 Icke såsom en dialekts egenhet utan såsom en efter Sven-
 skan tvungen införelse anmärkes bruket af en infinitivus
 passivi. Den förekommer äfven i Bibelfinskan t. ex. i
 Matth. 13: 30. sitokat heitä lyhteisin poldelta; men är det
 oaktadt ofinikt och hade bordt gifvas annorlunda t. ex.
 sitokaat heitä lyhteisin poltettawiksi. Här hade: Nämät
 totudet eivät taida liian usein kerrottaa, ibland andra vänd-
 aingar, kunnat gifvas med: näitä totuusia ei taita liian
 usein kerrotta. NB. totuusia är *acusus pluralis*, ovanlig li-
 kasom nomin. totudet (ord på *uus* (*uus*) hafva gemen-
 ligen dubbel genitivus *uuden* och *uusen* och derefter en
 dubbel declination; den förra i *abstrakt* den sednare i
concret bemärkelse. t. ex. *pahuus pahuuden*: ondsk. *pa-*
huus pahuusen: hin onde. *wanhuus wanhuuden*: älderd. *wa-*
wanhuus wanhuusen: Fader eller Moder. den sednares
 pluralis är vanlig, den förras deremot icke. totuudet,
 wanhuudet m. m. äro lika med; *veritates, senectutes.*
 m. m.

b. Uleåprosa, ur Dulum Wiikko Sanomia N:o 5. år 1832.

Egyptin maa olisi Niilin joetta 3° yhtä
 Egyptens land wore Nils å förutan enahanda
 kuiva ja hedelmätöin kuin Arabian ja Af-
 torr och ofrukibar som Arabiens och Af-
 rikan nummiset eli fantasiaet erämaat. Luon-
 rikas bed eller sandiga fjerran länder (öknar)
 polta määrätyt sateet, jotka vuosittain, visle-
 af naturen bristämnda regnen hwilka wisä är å wis-
 illä ajoilla lankiavat^a niillä-main^{3¹} Afrika-
 sa tiber falla å de länder i Afrika
 sa, josta Niili juoksunsa alkaa, paisuttaa^{aa}
 från hwilka Nilen lopp sitt begynner uppswälla
 sen vähitellen tulwilleen^b Westi käypi viher-
 den sinänigem till öfwerströmmingar dess. tratten går till det
 jäilen karvaileksi ja nousee yli äriskään^{bb}
 grönas härigt (för grön färg) och siger öfwer bräddar sine

30) joetta, ta- och nacasus fördubbla ofta sina consonan-
 ter till *ta* och *nna*, detta hör egentelig specielt till U-
 leåfinskan. a) lankiata lankian. på andra kulttrakter lau-
 keta lankeen. 31) I ställe för *adject* och *subst.* i lika *ca-*
sus, förekomma *adject.* helst *pronom.* i Uleåfinskan *con-*
struerade med det adverbium, som *enl. sid. 4 af hvarje*
nomen kan bildas. t. ex. här: Niillä main, för niillä mail-
 ja. Sillä tawon, för sillä tawalla. aa) paisuttawat se N:o
 11. b) tulwilleensa se N:o 6. bb) äriskään se N:o 6.
 Oli construeradt med *stacasus* bevisar ett mindra wärdadt
 språk.

Yhä^c nousee tulva siksi kuin se viikkoa
 med ens siger öfversvämningen till des som den en vecka
 ennen Pertulia, Keski-Egyptilä on pääsyt³²
 för Bertel i midt Egypten är (har) sluppit
 korkeimpaan määräänsä, 16:teen eli aina 22:
 till högsta mål sitt 16 eller allt till 22
 teen kyynärsään asti. Sillond aukastaan kaik-
 alnar ända till då öppnar man alla
 ki jo ennen vanhaan^e siellä, joka suunnal-
 reban före i gamla der till hvarje traft
 le joesta likaa vettä vetämään kaivetut sy,
 af än öfverslöds watten till att draga gräfsa dju-
 vät ja laviat Ojat (kanaalit) ja kuopat. Nii-
 pa och wida diken (kanaler) och gröper efter
 lin rantamaitten^g sillä tavon³¹ kostutettua,^g
 Milens strand länders på detta sätt frodiggörande
 aukastaan padot, että tulva leviää myös etä-
 öppnar man pator att öfversvämningen breder sig äfwen

c) yhä, för yhtenänsä, dito. 32) pääsnyt, Således con-
 formeras ändelsens begynnelse bokstaf efter fästet, äfven-
 i andra dialecter; sål. nosjutiför nosnut, juosjut för ju-
 osnut. d) silloin se N:o 2. e) vanhaan aikaan. g, ran-
 tamaitten kostutettua är vanvårdadt språk, ty det uttryc-
 ker: sedan kustländerna sålunda förfrodigat (se Synt.
 Gen. 3.) det borde heter: rantamaat kostutettua: sedan
 man förfrodigat kustländerna; eller: rantamaitten kostut-
 tua. sedan kustländerna blifvit frodiga (NB. kostua: blif-

åmmällå^b niilistå oleviin tienoihin. pari
 åt längre från Nilen warande trakter. Par
 viikkoå seisoo tulva joesa. Sitten alkaa se
 rektor står öfverswämningen i ån. Sedan börjar den
 laskeuva.^k Sillå aikaa on kaiketu lainen ry-
 sänkä sig. på den tiden är (har) alla slags gyt-
 önå, muta ja lika laskeunut siitå^l lakialta
 ja mudder och by satt sig från det tjoda
 tulva veestå ympåri Egyptin ja lannottanut
 öfverswämningens waitnet fring Egypten och förfrödigat
 maan niin lihavaksi että se kasvaa monet
 jorden så till fet att den wårer många
 touvot yhtenå vuonna^m peråleltåån^o
 förbar på ett år af hal deras (efter hwarandra)

c. Samokoreiska prosa, öfversättning af Cyri Anabasis
 Cap. 1. ur ett Academiskt specimen af Wolmar Styr-
 björns Schildt, 1832.*)

Darejoksen kuoltua ja Artakserkseen no-
 Ester att Darejos hade dödt och (efter det) Artaxerxes

va frodig. kostuttua: göra frodig. h) etåmmålle (edem-
 målle) se N:o 24. k) laskeumaan. Laskeuva, är vårdslöst
 uttal af laskeua, hvaraf dock *maancasus*, bör nyttjas efter
 alla: begynna, se sid. 57. l) siitå. m) muotena se
 N:o 15. *) Med innerligaste tillfredsställelse införes
 detta öfvensom det på följande, stycket till bevis, hvil-
 ken rikhaltighet, præcision, korthet och kraft Finnskan
 kunde erhålla i klassiska händer.

Stua hallitukseen, panetteleoa^a Tisfasernes
 hade stigit i regeringen haktalar Tisfasernes
 Kyyrosta veljelle, sen väjyvän tätä. Tämä
 Cyrus för brodern, att den sålde försät för denne. Denne
 uskoo, ja kiiniotattaa Kyyrokien tappoak-
 tror, och fogar anstalt att fastaga Cyrus för att han
 senfa,^b mutta äiti irirukoiloo^c ja lähettää
 sinne dräpa (honom) men modren lösbeder och sticker
 hänen takasin hallitus kuntaansa. Tämä to-
 honom tillbakas till Regeringsgålet hans Denne ä-
 as^d heti palatuaanta hätäytettynä ja solvat-
 ter genast efter det han återvände som han var anstalt och
 tuna mietti,^e mitenkä peistä olemasta kos-
 förolämpad tänkte på hvad sätt som helst slippa ifrån att vara
 kaan enee^f veljensä vallasta,^g ja, jos tai-
 nägonsin mera i Svor sinis wäld, och, om han
 tasi^h hallihtemaan⁴ sen sian. Äiti Parysa-
 sinne kunna till att regera i des ställe. Modren Parsa-
 tis puolisi Kyyrosta, häntä enemminⁱ rakas-
 tis ghykade Cyrus honom mera älskan-
 tain, kun^k hallihteavata⁴ Artakserkilesta. Ja
 des än den regerande Artaxerxes Och

a) panetella panettelon, väre panettelen se N:o 14. b) tappaaksensa se N:o 12. c) rukoilon väre rukoullen se N:o 14. d) taas se N:o 12. e) mieli eller mielei. f) enää g) wadassa se N:o 7. h) taivassi se N:o 2. i) enämmin. k) kuis se N:o 2.

kuka voan^l tuli kunninkaan asiamiehistä
 hvem som bara kom af Konungens sagos männer
 hänen ihtensä⁴ luokle,^m lähetti hän takasin
 till hans sjelfs hans hos sticade han tillbaka
 kaikki niin sovitetuansa, jottaⁿ enemmän^p
 efter att hafwa alla så försonat som mera
 olivat hänen, kun^k kunninkaan ystävät. Mi-
 de woro hans än Konungens wänner i Mi-
 lietosa Tisafernes, havaituansa tuumailevia
 letos Tisafernes sedan han warseblifwit dem som tänkte
 juuri yhtä — luopua Kyyrokielle, — toisia
 just enahanda — att affalla åt Cyrus — andra
 tapatti, toisia ulospoisti. Kyyrös jälleen, otet-
 lätt döda andra utdref han. Cyrus åter efter att
 tua pakolaiset turviinsa, ja sotajoukkoo^p
 hafwa tagit flyktingarne i beskydd sitt och frigehår efter att
 koottuansa, saarsi^q Miletos maiten ja ve-
 hafwa samlat fringslöt Miletos till lands och wat-
 siten ja koki poisajettuja takasinaletto^r
 ten och försökte de bortförda att återställa
 Tämä oli toas^d toisena syynä hänellä koko-
 Detta war åter annan orsak hos honom att
 illa sotajoukkoo.^p Woan^s kunninkaan luok-
 samla en frigehår. Men till Konungens hos

1) waan se N:o 12. m) luoksi. n) jota. o) enemmän.
 p) sotajoukkoa se N:o 28. q) saarsi se N:o 12. r) ta-
 kasinasettaa se N:o 14 och 28. s) waan se N:o 12.

se lähetti hän pyytämään että neä 33 kaus-
 fickade han till att begära att befa stå-
 pungit ennen annettasiin t hånelle, joka oli
 der helre mau skulle gifwa åt honom som war
 veli, kunk Tislaferneen hallita.
 bror, än till Tislafernis att regera.

Mr Herr E. N. Jugman's, till ineen wiß dialect bund-
 na Herametriska öfversättning af första Rhapsodien i Ho-
 meri Ilias, Academiskt specimen 1832.

v. 22.

Siinäpä suostoiwat toki toiset kaikki Ahajot
 Der då samtykte genast andre alla Achajer
 Pappia pelkäämään, tunneatkin kallihit ottaan 34
 Presien till att frukta lösen äfwen de dyra till att taga

v. 37.

Kuules, a hoppeejoussinen 35 mies, sinä saartaja Hryyseen
 Hör du siffwer bågade man, du fringwårnare Chrysis

33) ue, nyö,, äfvenså säges med, myö, heö, hyö; i an-
 dra dialecter heta dessa pluraler äfwen, med den van-
 liga plur. ändelsen t. net, met, het. t) annettasiin,
 34) Ottamaan: *maan casus gerundii sammandrages till*
n (framför hvilket fästet fördubblas) hufvudsakligen i
 Tavastland. a) kuule sinä se N:o 16; att i tilltal ett
 8. encliticum är den enda behållningen af sinä, är nä-
 stan i alla dialecter öfligt t. sin kuuleks i st. f. kulekko
 sinä. 35) hopee eller hopia-joussinen (jouttinen se N:o 4.)

Killankin ihanan, Tenedoksen haltia sauri.
 Kallas också den sköna, Tenedos regent den store
 Smintteys! jos mieliks b sullen c pyhä huonehen f laitin
 Smintens! om till hägs åt dig det heliga huset jag lagade
 Tai d jolloin lihavat härkiin e eli vuohien rejjet f
 eller någonsin feta oxars eller getters lär
 Sullen c karräytin, g annsa anomukseni mullen c
 åt dig jag hade att osa, gif du begäran min åt mig:
 Saakohot f nuoliltas 36 Danaot kyynelteni h koston!
 finge af pilar dua Danaer tärars mina hämnd!
 Laufui niin anomuksen kuuli Apolloni kirkas
 han utlätt sig så, begäran hörde Apollo den skivande
 Suuttanut astui hän alas Taivoisten ypäleitä,
 utledsnad feg han ner från himmelens höjder
 Kantain jousen 4 olalla h ja viinin päätetyn päistään 6
 härande bägan å arlar och fogern ändad i ändar des
 Muti helinän kauheen k nuolet viha päisen olalla h
 men en klang 2 förfärlig i pilarne å den vred höfdades arlar 1
 Laskivat astuissaan; b hän yön haamuaisena h kulki
 släppte då han feg; han i nattes hamn förvandlad wandrade
 Istui nyt kauvas laivoista ja nuolensa heitti;
 satte sig nu fjerran från skeppen och pilar sina kastade;
 Siinäpä sälläyksen l julman pani jous m hopeainen
 der då ett hvinande 2 förfräckligt x satte bägan den silfriga
 Ensistään 6 kävi juhtihin vaani, n ja koirihin f nopsiin o
 från början des gif den i öfen blott och hundar de snabba
 Mut sitten miehiin terävän hän työns p vekaranla
 men sedan i männ den hvassez hau lämpade x hullingen sin.

Det är Ulfbyboen som igenkännes af consonant fördubblingen t. ex. fippee laps porraa. mitä sinun minnuun tulles.
 b) mieliksi se N:o 25. c) sinullen. minullen se N:o 16. d) taikka. e) härkien och härkäin; det är Genitivus pluralis som af alla casus måst varierar. f) reidet och reedet se N:o 9. g) karräytin se N:o 35. 36) nuoliltasi (nuoliltas) en sådan omkastning af i uti anhangs partikler är vanlig uti Higfinskan. h) kyynelteni. Olalla häamuaisena läinöistä gifva här ictus metricus efter quantiteen i strid med accenten. i) mutta. k) kaubian. l) sälläyksen se N:o 35. m) joutsi se N:o 25 och 4. n) waan. o) nopsa. nopea. nopeä olika ordrotter m, m. p) työnsi se N:o 26.

Rättelser.

Sid. 5, rad. 18. *suoloille* läses *suoloille* sid. 7, rad 27. *pahytana* läses *pahutena*. sid. 8. rad 24. Nom. läses Nom.; sid. 9. rad 10. bör vara åtföljd af följande Not: Ord på *si*, samt de på *uus* (*uus*) som hafva Genit *uusden* (*nyden*): äro i pluralens *lle* och de följande casus Nominativiska till rotconsonanter. t. ex. *wirsi*, *wirren*, *wirsille*, *wirsillä*, m. m. sid. 17. rad 10. Substantivisk: läs Substantiviskt. sid. 22. rad 6. Präs. Präf: läs Präs. Prät. sid. 26. rad 4. *lupaa*: läs. *lupaan*. sid. 26. rad 17. Tillägges: verba med dubbla consonanter till fäste, hafva istället för ändelsen *nut*, *ut*, t. ex. *tullut*, *ej tullnut*. sid. 29. rad 12. ifrån den: läs. ifrån det. sid. 41. rad 1. 2 personer: läs. 1 och 2 pers. sid. 43. rad 1. *Josolle*. läs. *Jaafolle*, rad 23. köpa för: läs. köpa, sälja för. sid. 48. rad 8. bör hafva punkt efter *onsdagen*. sid. 64. rad 6. står med: läs. Med. sid. 88. rad 22. står marker: läs. marken. sid. 81. rad 3. En läs. Ett.

~~319. III. 39~~
Suom. Kiel. 3
Wikström

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 101 9830

